

# ကရင်နီမြေပုံဝါဒ

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၁၈ခုနှစ်

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## မာတိကာ

<b>နိဒါန်း</b>	စာ-၄
<b>အပိုင်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူ၊ လမ်းညွှန်မူဘောင်နှင့်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ</b>	စာ-၆
အခန်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်	စာ-၆
အခန်း(၂) အခြေခံမူ	စာ-၇
အခန်း(၃) လမ်းညွှန်မူဘောင်	စာ-၈
အခန်း(၄) အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	စာ-၉
<b>အပိုင်း (၂) မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း</b>	စာ-၁၂
<b>အခြေခံသဘောတရား</b>	
အခန်း(၁) မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၁၂
အခန်း(၂) မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း	စာ-၁၃
အခန်း(၃) မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၁၄
အခန်း(၄) မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၁၅
အခန်း(၅) မြေခွဲဝေခြင်း	စာ-၁၆
အခန်း(၆) မြေလက်ခံရရှိခြင်း	စာ-၁၇
အခန်း(၇) အမျိုးသမီးများ၏မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ	စာ-၁၈
အခန်း(၈) မြေတောင်းခံခြင်း	စာ-၁၈
အခန်း(၉) မြေအသုံးပြုခွင့်ရုတ်သိမ်းခြင်း	စာ-၁၉
အခန်း(၁၀) မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်း	စာ-၂၀
အခန်း(၁၁) လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ သိပ်သည်းခြင်းနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း	စာ-၂၁
အခန်း(၁၂) နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၂၁
<b>အပိုင်း(၃) မြေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း</b>	စာ-၂၃
<b>အခြေခံသဘောတရား</b>	
အခန်း(၁) မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၂၃
အခန်း(၂) မြေအသုံးချခြင်း	စာ-၂၄
အခန်း(၃) မြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲခြင်း	စာ-၂၅
အခန်း(၄) မြေငှားရမ်းခြင်း	စာ-၂၅
အခန်း(၅) မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း	စာ-၂၆
အခန်း(၆) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရား	စာ-၂၇

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

အခန်း(၇) စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်း	စာ-၂၈
အခန်း(၈) အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံများအသုံးပြုသောမြေကိုစီမံခြင်း	စာ-၂၈
အခန်း(၉) မွေးမြူရေးဆိုင်ရာထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း	စာ-၂၉
အခန်း(၁၀) တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုနေသောမြေဧရိယာ	စာ-၃၀
အခန်း(၁၁) ရေဝေရေလဲဒေသစီမံခန့်ခွဲခြင်း	စာ-၃၁
အခန်း(၁၂) အထွဋ်အမြတ်ထားသောနေရာကာကွယ်ခြင်း	စာ-၃၂
အခန်း(၁၃) ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများအတွက်ကာကွယ်ခြင်း	စာ-၃၂
အခန်း(၁၄) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း	စာ-၃၃
<b>အပိုင်း(၄) မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှုစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း</b>	စာ-၃၅
<b>အခြေခံသဘောတရား</b>	
အခန်း(၁) မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်	စာ-၃၅
အခန်း(၂) မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်း	စာ-၃၆
အခန်း(၃) မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်း	စာ-၃၆
အခန်း(၄) အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့်အခြားသောမြို့ပြမြေများကို အများအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက်အကာအကွယ်ပေးခြင်း	စာ-၃၇
အခန်း(၅) မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေး	စာ-၃၈
အခန်း(၆) ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်	စာ-၃၈
အခန်း(၇) ကျေးရွာနယ်နိမိတ်တိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၃၉
အခန်း(၈) ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်	စာ-၄၀
<b>အပိုင်း(၅) မြေအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာယန္တရားတည်ထောင်ခြင်း</b>	စာ-၄၂
<b>အခြေခံသဘောတရား</b>	
အခန်း(၁) ဒေသအဆင့်၊ ပြည်နယ်-ပြည်ထောင်စုအလိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်သတ်မှတ်ခြင်း	စာ-၄၂
အခန်း(၂) မြေစီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများ	စာ-၄၃
အခန်း(၃) မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ်တည်ထောင်ခြင်း	စာ-၄၄
အခန်း(၄) မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း	စာ-၄၅
အခန်း(၅) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု	စာ-၄၇
<b>အပိုင်း(၆) သုတေသနပြုခြင်းနှင့်မြေပုံရေးဆွဲခြင်း</b>	စာ-၄၈
<b>အခြေခံသဘောတရား</b>	
အခန်း(၁) သုတေသနပြုခြင်း	စာ-၄၈
အခန်း(၂) မြေပုံရေးဆွဲခြင်း	စာ-၄၀
အခန်း(၃) မြေသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	စာ-၅၀

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

---

<p><b>အပိုင်း(၇) တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း</b></p> <p style="padding-left: 20px;"><b>အခြေခံသဘောတရား</b></p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၁) ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၂) ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၃) မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးပြုခွင့်</p>	<p>စာ-၅၁</p> <p>စာ-၅၁</p> <p>စာ-၅၃</p> <p>စာ-၅၃</p>
<p><b>အပိုင်း(၈) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအပေါ်တုံ့ပြန်မှုများ</b></p> <p style="padding-left: 20px;"><b>အခြေခံသဘောတရား</b></p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၁) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၂) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်နိုင်ရန်စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၃) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု</p>	<p>စာ-၅၅</p> <p>စာ-၅၅</p> <p>စာ-၅၆</p> <p>စာ-၅၇</p>
<p><b>အပိုင်း(၉) တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်း။</b></p> <p style="padding-left: 20px;"><b>အခြေခံသဘောတရား</b></p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၁) သင်တန်းပေးခြင်း၊ စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်း</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၂) အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၃) စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း</p> <p style="padding-left: 40px;">အခန်း(၄) မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့်ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်း</p>	<p>စာ-၅၉</p> <p>စာ-၅၉</p> <p>စာ-၆၀</p> <p>စာ-၆၀</p> <p>စာ-၆၁</p>
<p><b>အပိုင်း(၁၀) အထွေထွေ</b></p> <p style="padding-left: 20px;">၁၀.၁။ သစ်တောစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပေါ်လစီ</p> <p style="padding-left: 20px;">၁၀.၂။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပေါ်လစီ</p> <p style="padding-left: 20px;">၁၀.၃။ သဘာဝအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပေါ်လစီ</p> <p style="padding-left: 20px;">၁၀.၄။ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပေါ်လစီ</p>	<p>စာ-၆၃</p> <p>စာ-၆၃</p> <p>စာ-၆၃</p> <p>စာ-၆၄</p> <p>စာ-၆၄</p>

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## နိဒါန်း

ကရင်နီပြည်သည် သီးခြားလွတ်လပ်သော ပြည်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်သာမက ရှေးပဝေသကီကပင် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာကြီးမားစွာတည်ရှိခဲ့သည်။ တိုင်းတစ်ပါးများအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးခြားများအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားအဆက်ဆက်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများသည် ကရင်နီပြည်အပေါ်သို့သက်ရောက်ခြင်းမရှိခဲ့ပဲ ကရင်နီပြည်ရှိအကြီးအကဲများသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို လွတ်လပ်စွာစီမံအုပ်ချုပ်၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည်လည်း မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာ လူမျိုးစု၊ မျိုးနွယ်စုများအလိုက် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအသုံးပြု၍ အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲလာခဲ့ကြသည်မှာ ယနေ့ထိတိုင်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးမရရှိမှီအချိန်ထိ ကရင်နီပြည်သည် လွတ်လပ်သောပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက် တည်ရှိနေပြီး မြေနှင့်ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းများကို လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

သို့သော်လည်း မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်သူများ အဆက်ဆက် တို့သည် ကရင်နီပြည်ရှိ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်နယ်နိမိတ်များကို နည်းပေါင်းစုံဖြင့်ထိန်းချုပ်ခြင်းများ၊ အတင်းအဓမ္မ လုယူသိမ်းဆည်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့ပါသည်။ ယခင်က ကရင်နီပြည်ရှိဌာနေ တိုင်းရင်းသားများသည် မိမိတို့ပိုင်ဆိုင်သော၊ မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ မြေနှင့်သဘာဝ အရင်းအမြစ်များကို လွတ်လပ်စွာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်နှင့် ထိန်းချုပ်ခွင့်များရှိခဲ့သော်လည်း ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်သူ များအဆက်ဆက်တို့၏ ဖိနှိပ်မှုယန္တရားများကြောင့် ၎င်းတို့၏မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်နယ်နိမိတ်များ ဆုံးရှုံးခြင်းများနှင့် ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်အသုံးပြုလာခဲ့သော ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များသည်လည်း အသိအမှတ်ပြုမှုမခံရခြင်း၊ ၎င်းတို့ထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲထားသော မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များသည်လည်း အတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းမှုများခံနေရခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသား များ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုကိုထိခိုက်စေရုံမူမက ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိစွာဖြင့် ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်ရှိ လူထုအခြေပြုအရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များသည် ၂၀၁၃ခုနှစ်မှစတင်၍ ကရင်နီပြည်ရှိ ကရင်နီအမျိုးသားများ၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝ ခံစားရရှိနိုင်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်လျက် ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုကိုအခြေခံသော ကရင်နီမြေမူဝါဒရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အသီးသီး၊ ကျေးရွာအုပ်စုအသီးသီးသို့ သွားရောက်၍

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်အတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံခြင်းနှင့် ကရင်နီပြည်ရှိ လူထုအခြေပြုအရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရင်နီ ပြည်နယ်အခြေစိုက် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရင်နီပြည်ရှိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်သော်လည်းကောင်း ချပြဆွေးနွေးခြင်း၊ ညှိနှိုင်းတိုင်းပင်ခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များ ရယူခြင်းများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဤမူဝါဒရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် များကို စတင်ခဲ့သည်။

ဤမူဝါဒသည် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်မြေစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် လမ်းညွှန်မူပေးနိုင်ရန်အတွက်သာမက လက်ရှိတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တော နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် မူလမြေအခွင့်အရေးများပြည်လည်ခံစားရရှိ စေနိုင်ရန်အတွက် လမ်းညွှန်ပြုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤကရင်နီမြေမူဝါဒသည် ကရင်နီအမျိုးသားများနှင့် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအပြည့်အဝရရှိနိုင်စေရန်၊ အမျိုးသား စားနပ်ရိက္ခာလုံခြုံစိတ်ချရမှုတိုးမြှင့်လာစေရန်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုများ တိုးတက်လာစေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒသည် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိ မြေဆိုင်ရာအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ နှင့် ဆန္ဒသဘောအလျောက်ပြုလုပ်သော လမ်းညွှန်ချက်များတို့နှင့်အညီ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည် သူများ၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများနှင့် ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများ၏ မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တော၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အကာအကွယ်ပေးထားသည့်အပြင် လူမှုရေး ဆိုင်ရာတရားမျှတမှု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် ပံ့ပိုးပေးထားပါသည်။ ထို့အပြင် လူမှုတရားမျှတမှု၊ လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝခံစားရရှိမှု၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းတည်ငြိမ်သော အနာဂတ်လူမှုဝန်းကျင်တည်ရှိနိုင်ရေးတို့အတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်ကောင်းများ ပေါ်ထွန်းလာနိုင်စေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒနောက်ဆုံးအချောသတ်ခြင်းနှင့် ကရင်နီပြည်၏ ဘုံမြေမူဝါဒအဖြစ်အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၄)ရက်မှ(၅)ရက်နေ့အထိ ကရင်နီပြည်၊ ဒီးမော့ဆိုမြို့တွင် (၂)ရက်တာပြုလုပ်ကျင်းပ ခဲ့သည့် ကရင်နီမြေအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ (Karen Land Seminar) ၌ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အသီးသီး မှ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ၊ လူထုအခြေပြုအရပ်ဖက် လူမှုအသင်းအဖွဲ့များကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံနိုင်ငံရေးပါတီကိုယ်စားလှယ်များ၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလနှင့်ပြင်ပမှ လေ့လာသူများ စုစုပေါင်း(၁၇၅)ဦး ပါဝင်တက်ရောက်ဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူ၊ လမ်းညွှန်မှုမူဘောင်နှင့်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

### အခန်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်

၁.၁.၁။ ကရင်နီပြည်ရှိ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်ကိုအမှီပြု၍ အသက်ရှင်ရပ်တည်အသုံးပြုနေသော ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံတောင်သူလယ်သမားများ၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများ၊ ရေလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသောသူများ၊ သစ်တောကိုမှီခိုနေထိုင်အသုံးပြုသောသူများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု များအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည့် လူထုဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပွဲများကျင်းပ၍ ၎င်းတို့၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို အမှန်တစ်ကယ်လုံလောက်သော အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် လူထုလူတန်းစားများအားလုံးပါဝင်၍ စစ်မှန်သည့်သဘောထားများကို ကိုယ်စားပြု ထင်ဟပ်မှုရှိသည့် ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ် ရေးဆွဲပြင်ဆင်နိုင်ရန်၊

၁.၁.၂။ ကရင်နီပြည်သူလူထုတိုင်းသည် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့်ရှင်သန်နေထိုင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု နိုင်ရန်လိုအပ်လျက်ရှိသည့် မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို လူမှုတရားမျှတမှုရှိစွာ အလုံ အလောက်ရယူပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲခွင့်ပိုင်ခွင့်ရရှိစေရန်၊

၁.၁.၃။ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ထောင်ရာတွင် ဒီမိုကရေစီစံချိန်စံနှုန်းများဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာလေးစားလိုက်နာမှုရှိသော မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများထွန်းကားလာစေရန်၊

၁.၁.၄။ ရေရှည်တည်တံ့သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့် အနာဂတ်ကရင်နီမျိုးဆက်များ၏ မြေအခွင့်အရေးများ ယုတ်လျော့ပျက်စီးစေခြင်းမရှိစေရေးအတွက် ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်၊ စီမံ ခန့်ခွဲခွင့်များကို ကရင်နီလူထုများ၏ သဘောဆန္ဒနှင့်အညီ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန်အတွက် ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းအာမခံပေးထားရန်။

၁.၁.၅။ ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၏ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို အသိ အမှတ်ပြု၊ အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် မြေမူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသစ် ရေးဆွဲခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို ကြီးကြပ်ထိန်းကျောင်းပေးနိုင် သည့် ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်၊

၁.၁.၆။ ကရင်နီပြည်၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လုံခြုံမှုနှင့်အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံမှု၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုနှင့် မြေ အခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုတို့အတွက် ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏မြေစီမံမှုအလေ့အထကောင်းများ ကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မြေအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးသူများအတွက် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ မူလမြေအခွင့်အရေးများ

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

အပြည့်အဝပြန်လည်ရရှိခံစားနိုင်ရေးတို့အတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသ၏စံသတ်မှတ်ချက်များအပြင် နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်၊

၁.၁.၇။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတရားမျှတမှုရရှိစေရေး၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် သက်ရောက်မှုများအတွက် တုံ့ပြန်စီမံဆောင်ရွက်နိုင်မည့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်ကောင်းများပေါ်ထွန်းလာစေရန်၊

## အခန်း(၂) အခြေခံမူ

၁.၂.၁။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများအားလုံးသည် မြေ၊ သစ်တော၊ ရေ၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို လွတ်လပ်သော စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အသုံးပြုခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုရန်၊

၁.၂.၂။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးသွားသော နေရပ်စွန့်ခွာသူများ၏ မူလမြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ပြန်လည်ရရှိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိရန်နှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများအတွက် နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရန်၊

၁.၂.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် အငြင်းပွားမှုများအတွက် လွတ်လပ်သော တရားရေးစီရင်ရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို တည်ထောင်၍ တရားမျှတသောဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ကိုလက်လှမ်းမီနိုင်ရန်၊

၁.၂.၄။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝလက်လှမ်းမီခံစားရရှိနိုင်ရန်၊

၁.၂.၅။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောတူညီမှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် ပတ်သက်သော စာချုပ်များပြုလုပ်ရာတွင် ကရင်နီမြေမှုဝါဒနှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံလုပ်ဆောင်ရန်။

၁.၂.၆။ လူ့အခွင့်အရေးရရှိခံစားခြင်း၊ လူမှုတရားမျှတမှုရရှိခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကင်းလွတ်ခြင်း၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့်မြေလက်ခံရရှိခြင်း၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့်သာတူညီမျှမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုနှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်မှု၊ ကျားမရေးရာသာတူညီမျှမှု၊ အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်အာဏာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စဉ်ဆက်မပြတ် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့ကို အားကောင်းစေမည့် ဖက်ဒရယ်အနှစ်သာရပြည့်ဝသော ကရင်နီမြေမှုဝါဒဖြစ်လာစေရန်။



# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

## အခန်း(၃) လမ်းညွှန်မှုဘောင်

၁.၃.၁။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုများ၏ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကရင်နီမြေမှုဝါဒနှင့်အညီ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၂။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာရှိမှု၊ လူမှုတရားမျှတမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ တန်းတူနှင့်သာတူညီမှု၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့အတွက် နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံညွှန်းနှင့် မြေနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုအခြေခံ၍ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၃။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ဥပဒေဖြင့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၄။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းများကို ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုနှင့် ချုပ်ကိုင်လွှမ်းမိုးမှုမရှိသည့် ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်မှုနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၅။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိရှလွယ်သောအုပ်စုများသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များကို အခြားသောသူများကဲ့သို့ တန်းတူအခွင့်အရေးခံစားခွင့်ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၄) အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၁။ မြေ ဆိုသည်မှာ မြေသီးသန့်တစ်ခုတည်းကိုသာမဟုတ်ဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာဆက်နွယ်သော အရာများကို ဆိုလိုသည်။

၂။ မြေအခွင့်အရေး ဆိုသည်မှာ မြေကို အသုံးချခွင့်တစ်ခုတည်းသာမကဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်း အမြစ်များကိုအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ ယုံကြည် မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ခွင့်ကို ဆိုလိုသည်။

၃။ ဓလေ့ထုံးတမ်းပြေစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုသည်မှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်နားလည်သော တတ်သိပညာနှင့် ၎င်းကိုက်ညီသည့်နည်းစနစ်များဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ မိမိတို့၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို လွတ်လပ်မှု၊ နားလည်မှု၊ အပြန်အလှန်အသိအမှတ်ပြုလေးစားမှုနှင့် လူမှုတရားမျှတမှုများ အခြေခံ၍ စီမံခန့်ခွဲသောစနစ်ကို ဆိုလိုသည်။

၄။ ကရင်နီပြည်မြေပဟိုကော်မတီ ဆိုသည်မှာ ကရင်နီပြည်မြေမူဝါဒအရဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလို သည်။

၅။ မြေဝန်ကြီးဌာန ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသော မြေဝန်ကြီးဌာနကိုဆိုလိုသည်။

၆။ ရိုးရာဓလေ့မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုအဖွဲ့ ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ရိုးရာ ဓလေ့ဆိုင်ရာမြေများနှင့်ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်စီမံမှုကိုပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့ကိုဆိုလို သည်။

၇။ အစိုးရမြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုအဖွဲ့ ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ မြေနှင့် သက်ဆိုင်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုသည်။

၈။ လွတ်လပ်သောမြေတရားစီရင်ရေးစနစ် ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေနှင့်ပတ်သက်သော အခွင့် အရေးရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် တရားဥပဒေကြောင်းအရ အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထား သော တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ဆိုလိုသည်။

၉။ အခြေခံမြေအခွင့်အရေး ဆိုသည်မှာ မြေပိုင်ဆိုင်သူသာမက မြေကိုမပိုင်သော်လည်း မြေကိုအမှီသဟဲပြုပြီး ရှင်သန်နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေရသူများ၏ အခွင့်အရေးကို ဆိုလိုသည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၁၀။ **ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေ** ဆိုသည်မှာ အမှိုက်ပုံ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ အမှိုက် စွန့်ပစ်မှု၊ စစ်ပွဲ၊ မိုင်းအန္တရာယ်၊ သတ္တုလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် အန္တရာယ်ရှိသော နေရာများကို ဆိုလိုသည်။

၁၁။ **ထိခိုက်ရှုလွယ်သောအုပ်စု** ဆိုသည်မှာ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ကျင့်ထုံးများကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်တည်မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကျား/မ ဖြစ်တည်မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း အခြားသောသူများကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးနှင့် မြေအခွင့်အရေးလက်လှမ်းမီခံစားနိုင်ခွင့်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်များ ကန့်သတ်ချက်လုပ်ထားခြင်းခံနေရသောသူများ သို့မဟုတ် အုပ်စုများကို ဆိုလိုသည်။

၁၂။ **မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်** ဆိုသည်မှာ မြေကိုအသုံးပြုလုပ်ကိုင်နေသော ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဦးသည် မြေကိုတိုးချဲ့လုပ်ကိုင်သည့် အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သည့်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း မည်သူမျှ လုပ်ကိုင်စားသောက်ခြင်းမရှိသေးသည့် အငြင်းပွားဖွယ်ရာကင်းသည့်မြေနေရာတွင် လုပ်ကိုင်နေခြင်း၊ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့်နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေရသောဒုက္ခသည်များ(Refugees)မှဖြစ်စေ၊ ပြည်တွင်းတိမ်းရှောင်ဒုက္ခသည် (Internally Displaced Persons-IDPs)များမှ ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အခြားဒေသမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသူများ ဖြစ်စေ အငြင်းပွားမှုကင်းကြောင်းထင်မြင်ရသည့် မြေနေရာသစ်တွင် လုပ်ကိုင်စားသောက်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၁၃။ **တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ** ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အခြေခံမူများ (UN Guideline principles on business and human rights) ကို အခြေခံ၍အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဆိုလိုသည်။

၁၄။ **နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ** ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးယန္တရားများဖြစ်သော လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ ဌာနေမျိုးနွယ်စုဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်အမှတ် ၁၆၉ (ILO-C.169)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားနှင့်နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်၊ ဇီဝမျိုးကွဲဆိုင်ရာညီလာခံ၊ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာလုံခြုံစိတ်ချရေးဆိုင်ရာ မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောများလုပ်ပိုင်ခွင့်အားစီရင်အုပ်ချုပ်ခြင်းလမ်းညွှန်ချက်များ (FAO's VGGT Guidelines) စသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဟုဆိုရာတွင်

1. UN Basic Principle and Guidelines on Development-Based Evictions and Displacement ဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်မှုကြောင့်နှင့်ထုတ်မှုများနှင့်ပြောင်းရွှေ့မှုအတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏အခြေခံမူများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ

## ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

---

2. FAO's The Voluntary Guidelines on Land Governance of Tenure  
ကုလသမဂ္ဂစားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့အစည်း၏ မြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ
3. The UN Basic Principles on Remedy and Reparation  
ကုစားမှုနှင့်ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးမှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏အခြေခံမူများ
4. The UN Guiding Principles on Business and Human Rights  
စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများ
5. ဌာနေမျိုးနွယ်စု ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်အမှတ် (၁၆၉)  
Indigenous and Tribes Peoples Convention (ILO-C.169)
6. စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီမှုစာချုပ်  
International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)
7. လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုပဋိညာဉ်ပါအခြေခံမူ  
Humanitarian Principles
8. အာဆီယံလူ့အခွင့်အရေးပဋိညာဉ်စာချုပ်  
Asean Human Rights Charter

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၂) မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိမြေပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းမှုတစ်သော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံသော ယန္တရားမရှိသေးသည့်အတွက်ကြောင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှု များ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းတိကျသော၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုရှိသော မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းယန္တရားများကို ဤမူဝါဒတွင်တည်ဆောက်၍ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။ မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချက်(၂)ချက်ဖြင့် အခြေခံသတ်မှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

၁။ ရိုးရာဓလေ့အရအုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

၂။ ကရင်နီအစိုးရအုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

## အခန်း(၁) မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ မြေ ကိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိသေးဘဲ အားလုံးသောမြေများသည် နိုင်ငံတော်မှပိုင်ဆိုင်ထိန်းချုပ်ထားနေသည်ကိုတွေ့ရှိ ရပါသည်။ သို့သော်လည်း အခွင့်ထူးခံလူတန်းစားများသည် မြေကိုအကန့်အသတ်မရှိပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် များကို အလွဲသုံးစားမှုများပြုလုပ်နေခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတော်နှင့်သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ ပြည်သူလူထုများ၏ လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကိုများစွာထိခိုက်နစ်နာစေပါသည်။ ထို့အပြင် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ခေတ်အစဉ်အဆက်ထိန်းသိမ်းလာခဲ့သော ၎င်းတို့၏ မြေများကိုလည်း လုယူပိုင်ဆိုင်ခြင်းများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့်မြေပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၁။ မြေအနိမ့်ဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးပိုင်ဆိုင်မှုကိုသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် မြေပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းများထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ဒေသခံဌာနေပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကိုကြိုတင်တည်ထောင်သတ်မှတ်၍ အပြုသဘောဆောင်သော ချဉ်းကပ်မှုပုံစံများဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၂။ ဤမူဝါဒအရ မြေအနိမ့်ဆုံး၊ မြေအမြင့်ဆုံးပိုင်ဆိုင်မှုများသတ်မှတ်ရာတွင် ဤမူဝါဒနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိ သည့် ယခင်ရှိပြီးသားဖြစ်သောမြေပိုင်ဆိုင်မှုများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်စိစစ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပယ်ဖျက် ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၂.၁.၃။ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသောမြေပိုင်ရှင်များအား မြေများပြင်ပသို့ရောင်းချခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ကိုထိခိုက်မှုမရှိစေရေး၊ အခွင့်အာဏာအလွဲသုံးခြင်းများမရှိစေရေးအတွက် စည်းကြပ်ခြင်းများကိုလုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၄။ မြေပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနှစ်နာမှုမရှိစေရေးနှင့် ၎င်းတို့အမှန်တကယ် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသော မြေအခွင့်အရေးများနှစ်နာမှုမရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၅။ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုမြေများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့်အရေးယူခြင်းများကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် လွတ်လပ်သောစီမံခန့်ခွဲမှုပြုခြင်း၊ တာဝန်ခွဲဝေခြင်း၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၆။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရန်၊ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများ ပိုင်ဆိုင်မှုကိုသတ်မှတ်ရန်နှင့် နိုင်ငံခြားသားများမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိရန် သတ်မှတ်ရမည်။

## အခန်း(၂) မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေသည် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသောအရင်းအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သောသင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှုရှိစေရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သော ကောင်းမွန်သည့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲသတင်းအချက်အလက်များ ထိန်းသိမ်းထားရန်လိုအပ်သည်။ အနာဂတ်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများပြုနိုင်ရန်အတွက် မြေမည်မျှရှိပြီး မည်သူကမည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ပိုင်ဆိုင်လုပ်ကိုင်နေသည်ကို သိရှိရန်လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို အသိအမှတ်ပြုမှတ်တမ်းတင်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာအားနည်းခြင်းများကြောင့် ထိရောက်သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိရောက်သင့်လျော်သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၁။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် တိကျခိုင်လုံသော မြေပမာဏ အကျယ်အဝန်း၊ မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစား၊ မြေအသုံးပြုမှု၊ မြေပိုင်ဆိုင်မှုအမျိုးအစားနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မြေပုံများနှင့် အခြားသောမှတ်တမ်းများကိုရရှိနိုင်ရန်နှင့် ရိုးရာဓလေ့အရမြေပိုင်ဆိုင်မှုများကိုအသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၂.၂.၂။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကရင်နီမြေအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနအောက်တွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် လွတ်လပ်သော မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းကိုလုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၃။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များသည် သက်ဆိုင်ရာဒေသများအလိုက် ပြည်သူလူထုများလက်လှမ်းမီ နိုင်သော၊ ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော တိကျသည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်ရမည်။

၂.၂.၄။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိပြီး လက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်နှင့်အညီ ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စနစ်တကျထိန်းသိမ်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၅။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်လိုအပ်သည့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ စွမ်းရည်ရှိသည့်လုံလောက်သော ဝန်ထမ်းခန့်အပ်ခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဘာသာစကားများအခက်အခဲမရှိစေရန်နှင့် နည်းပညာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၃) မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် မြေကိုရောင်းကုန်အဖြစ်သတ်မှတ်စဉ်းစားခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ၊ ရိုးရာဓလေ့ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ်နှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာစသော အခြားဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ်များ၏ တန်ဖိုးကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတွင် သင့်လျော်မှုတရားနှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်သော တန်ဖိုးများသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ခေတ်မီသင့်လျော်သည့်နည်းစနစ်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သေချာစွာချမှတ်၍ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောရည်မှန်းချက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် အထောက်အကူပြုသင့်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက် များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၃.၁။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတွင် မြေအပြင်၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ လူမှုစီးပွား၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့အပေါ်အခြေခံ၍သတ်မှတ်ရမည်။

၃.၃.၂။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုအခွင့်အာဏာကိုသတ်မှတ်ရန်နှင့် ထိုစီမံခန့်ခွဲမှုကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ကဏ္ဍစုံမှကျွမ်းကျင်သောသူများပါဝင်သည့် လွတ်လပ်သော ကော်မတီတစ်ရပ်အား ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၂.၃.၃။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် တိကျရှင်းလင်းသော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော၊ အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်ခွင့်ရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ နည်းစနစ်များကို တည်ထောင်ထားရှိရမည်။

၂.၃.၄။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားအဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ သတ်မှတ်၍ အကတိလိုက်စားမှုမရှိစေရေး လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၄) မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသားတင်ဝင်ငွေရရှိရန်နှင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများနှင့် ဒေသစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြေခွန်သတ်မှတ်၍ ကောက်ခံခြင်းများကိုပြုလုပ်ရမည်။ မြေကိုအခြေပြု၍လုပ်ကိုင်သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ၎င်းတို့လုပ်ကိုင်သော လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအပေါ်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ အကြီးစားနှင့် အလတ်စား စိုက်ပျိုးရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ဆောင်နေသော ကျေးလက်နေထောင်သူများအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့လုပ်ကိုင်သောလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးသော သီးနှံထုတ်ကုန်များအပေါ်အခြေခံခြင်းနှင့် မြေဧရိယာအကျယ်အဝန်းအပေါ်မူတည်ပြီး သင့်တင့်မျှတသော အခွန်ကောက်ခံရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုရှိသော အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများထားရှိရမည်။ ထို့ပြင် ရေရှည်တည်တံ့သောမြေအသုံးပြုမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်သော နည်းစနစ်များ၊ မြေရောင်းဝယ်ရေးဈေးကွက်များထိန်းချုပ်နိုင်သောစနစ်များထားရှိရမည်။ မြေခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် ဒေသန္တရအစိုးရအတွက် အရေးပါသောဝင်ငွေဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၄.၁။ မြေခွန်ကောက်ခံမည့် ဌာနဆိုင်ရာမှ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တရားမျှတသောအခွန်စနစ်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး လူထုများနားလည်လွယ်နိုင်သည့်ပုံစံများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်သွားရမည်။

၂.၄.၂။ မြေခွန်သတ်မှတ်ကောက်ခံရာတွင် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်စားသောက်သော တောင်သူများအတွက်အခွန်နှုန်းထားနှင့် စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးသောသူများအတွက် အခွန်နှုန်းထားဟူ၍ အခွန်နှုန်းထားအမျိုးအစားများကို သတ်မှတ်ထားရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၂.၄.၃။ မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာပုံစံနည်းစနစ်သည် လွယ်ကူရိုးရှင်းရမည်ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချခြင်း၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမြှင့်တင်ခြင်း၊ မြေဈေးကစားခြင်းနှင့်မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်းမှကာကွယ်ပေးထားရမည်။

## အခန်း(၅) မြေခွဲဝေခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေယာခွဲဝေခြင်းဖြစ်စဉ်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းများအမြန်ဆုံးပြန်လည် ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသောဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဒေသ၏ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအပါအဝင် မြေယာခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြေယာခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် အမြင့်ဆုံးမြေခွဲဝေခြင်းနှင့် သာတူညီမျှသောအခွင့်အရေး များရရှိဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက် များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၅.၁။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှင်းလင်းတိကျသော ရည်ရွယ်ချက် နှင့် အများပြည်သူပါဝင်နိုင်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ရမည်။

၂.၅.၂။ စီမံကိန်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှဖြစ်စေ၊ အစိုးရမှဖြစ်စေ မတရားသိမ်းယူထား သောမြေများရှိခွဲသည့်အတွက် မူလပိုင်ဆိုင်ထားသည့် မြေအကျယ်အဝန်းအတိုင်း ပြည်သူလူထုထံ ပြန်လည် ပေးအပ်နိုင်ရန်နှင့် မြေပိုင်ဆိုင်သောကျေးလက်နေလူထုများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်သော လူထုများ၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများအတွက် မြေပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းတွင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးခွဲခြားမှုမရှိစေဘဲ လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၂.၅.၃။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံရှိအမျိုးသားစံသတ်မှတ်ချက်နှင့် ဥပဒေများအပြင် နိုင်ငံတကာရှိ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ စာချုပ်စာတမ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဆန္ဒအလျောက်တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သော လမ်းညွှန်ချက်များကို အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၅.၄။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် ခေတ်မှီနည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍ မြေ ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အများပြည်သူများအကြား သတင်းအချက်အလက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရောက်ရှိအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၂.၅.၅။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဂတိလိုက်စားမှုမဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် နယ်ပယ်စုံမှပူးပေါင်းပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်းများလုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၅.၆။ မြေခွဲဝေခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူနေမှုဘဝတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေး၊ မူလမြေပိုင်ရှင်များဦးစားပေးလက်ခံရရှိစေရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေးရည်တည်ငြိမ်ရေးကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၆) မြေလက်ခံရရှိခြင်း

### အခြေခံမူ

ဒေသ၏ လူမှုစီးပွားနှင့်စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုရှိစေရန်အတွက် မြေလက်ခံရရှိခြင်းကိုလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေကိုလက်ခံရရှိခြင်းဖြစ်စဉ်သည် တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေလက်ခံရရှိခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောမူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၆.၁။ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားအားလုံးနှင့် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားမဟုတ်သူများသည် ကရင်နီမြေဥပဒေနှင့်အညီမြေကို တန်းတူညီမျှစွာနှင့်သာတူညီမျှစွာလက်ခံခွင့်ရှိရမည်။

၂.၆.၂။ မြေလက်ခံရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုဖြစ်လာပါက ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်းကို ဦးစားပေးရမည်။

၂.၆.၃။ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားမဟုတ်သူနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများသည် ဤမြေမူဝါဒနှင့်မြေဥပဒေအရသာ မြေကိုလက်ခံခွင့်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ မြေအသုံးပြုခွင့်ကိုရောင်းချခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းများ မပြုလုပ်နိုင်ရန် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၆.၄။ သုတေသနပြုခြင်း၊ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့် မြေမှတ်တမ်းတင်ခြင်းများကို ပြီးပြည့်စုံအောင် အတည်ပြုလုပ်ဆောင်ပြီးမှသာ မြေလက်ခံရရှိနိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၇) အမျိုးသမီးများ၏မြေပိုင်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

အခြေခံမူ

အမျိုးသမီးများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းများအရသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း ကန့်သတ်ထားမှုရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ မြေကိုတိုက်ရိုက်အသုံးချသူများတွင် အမျိုးသမီးများသည် အများဆုံးဖြစ်သော်လည်း မြေနှင့်ပတ်သက်သောဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်နှင့်ပတ်သက်သောအခွင့်အရေးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၇.၁။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ကျင့်ထုံးနှင့် အဆင့်အတန်းစသော ကွဲပြားခြားနားမှုကိုအခြေမခံဘဲ အမျိုးသမီးများမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေများဖြင့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ရမည်။

၂.၇.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာအဆင့်တိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ အချိုးကျပါဝင်ခွင့်၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်စားပြုခွင့်ရှိရမည်။

၂.၇.၃။ အမျိုးသမီးများ၏ မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးခြင်းများပြုလုပ်ရမည်။

## အခန်း(၈) မြေတောင်းခံခြင်း

အခြေခံမူ

ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အများပြည်သူအကျိုး အမှန်တစ်ကယ်ဖြစ်ထွန်းစေမည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် မြေကိုအသုံးပြုရန်လိုအပ်လာပါက အသုံးပြုရန်လိုအပ်သောမြေနှင့်ပတ်သက်ပြီး မြေရယူတောင်းခံခြင်းများတွင် ရှင်းလင်းတိကျသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှု၊ မူဝါဒနှင့်ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းများကြောင့် ထိခိုက်မှုများ၊ နစ်နာမှုများကို များစွာဖြစ်စေပါသည်။ ထိုသို့သောနစ်နာမှုများအတွက်လည်း အယူခံဝင်ခွင့်၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းစသော ရှင်းလင်းသည့်ယန္တရားများမရှိခြင်းသည်လည်း နစ်နာသူများ၏ လူနေမှုဘဝကို ပျက်ဆီးစေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်မဆို မြေတောင်းခံရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၂.၈.၁။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားဟူသောစကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အတိုင်းအတာ ပမာဏကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားရန်နှင့် မြေတောင်းခံခြင်းပြုလုပ်မှုဖြစ်စဉ်တွင် အခွင့်အာဏာ အလွဲအသုံးပြုမှုများ၊ နစ်နာသူများအား မတရားပြုလုပ်ခြင်းများမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၈.၂။ အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် မြေတောင်းခံခြင်းများကို တရားခွင့်တွင်ကန့်ကွက် နိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

၂.၈.၃။ နစ်နာသူများနှင့်သဘောတူညီမှုရရှိပြီး ကတိကဝတ်များဖြည့်ဆည်းခြင်းများကို သေချာစွာပြုလုပ်ပြီး မှသာ မြေတောင်းခံခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို တစ်ဆင့်ချင်းလုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၂.၈.၄။ မြေတောင်းခံခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် ရိုးရာဓလေ့အရမြေပိုင်ဆိုင်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်မှုကိုသော်လည်းကောင်း ဒေသခံပြည်သူများ နစ်နာကြေးကို ထိုက်ထိုက်တန်တန်ရရှိနိုင်မည့် အခွင့် အရေးပေါ်တွင်မူတည်ပြီး တစ်ပြေးညီရရှိခွင့်ပြုနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

## အခန်း(၉) မြေအသုံးပြုခွင့်ရုတ်သိမ်းခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေအသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်းများခွင့်ပြုရာတွင် မြေအသုံးပြုခွင့်များကိုအကျိုးရှိစွာအသုံးမချခြင်း၊ မြေအသုံးပြု ခွင့်ထက်ကျော်လွန်ကာလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သတ်မှတ်စည်းမျဉ်းများအတိုင်းမလုပ်ဆောင်ခြင်းများကြောင့် ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုစီးပွားအပေါ်သို့ သက်ရောက်မှု များကိုဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့နှင့်ဆက်စပ်နေသော လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ရပ်တည်မှုအတွက်လည်း အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးပြုခွင့်ရုတ်သိမ်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၉.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်နှင့်ပတ်သက်သော အသုံးပြုခွင့်ပေးမှုများကို သေချာစိစစ်ရန်နှင့် မူဝါဒနှင့်မလျော်ညီ သော မြေအသုံးပြုခွင့်များကို ရုတ်သိမ်းခြင်းများပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုမြေများကိုစနစ်တကျ ပြန်လည်ဝေမျှခြင်း၊ ခွဲဝေခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၉.၂။ မူဝါဒပါသတ်မှတ်ချက်များထက်ကျော်လွန်ပြီး လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှု ဝန်းကျင်ပေါ်သို့ သက်ရောက်မှုများအတွက် ထိရောက်သောအရေးယူခြင်း၊ အာမခံကြေးသတ်မှတ်ထားရှိစေ ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ကုစားခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

**အခန်း(၁၀) မြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားရေး၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်း၊**

အခြေခံမူ

မြေအတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြည်တွင်းစစ်ဒဏ်ကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာခြင်း စသောအကြောင်းရင်းများကြောင့် မြေဆုံးရှုံးသွားသူများ၏ လူမှုစီးပွားများပြန်လည်တည်ငြိမ် လာစေရန်အတွက် မြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားရေး၊ မြေနေရာ အစားထိုးပေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများသည် မြေမူဝါဒတွင် မဖြစ်မနေပါဝင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ၎င်းတို့အားဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့် ပြန်လည်ရပ်တည်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားရေး၊ မြေနေရာအစားထိုး ပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၁။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည် ဝေငှပေးခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းဥပဒေ များနှင့်စံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိ သဘောဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည့်လမ်းညွှန်မှုများကို အခြေခံ၍ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၂။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည် ဝေငှပေးခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျ၍ အလျင်အမြန်ဆုံးမှန်ကန်မှုတစွာဆောင်ရွက်နိုင် သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၃။ အကျိုးထိခိုက်သောသူများအား မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာ အစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏လူမှုစီးပွားအခြေအနေကိုထိခိုက် စေဘဲထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်နိုင်သောလုပ်ငန်းများ၊ ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုတသော တန်ဖိုးတွက်ချက်မှုများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၄။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည် ဝေငှခြင်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အများပြည်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေးပိုင်ပါဝင်လာနိုင်စေရန်၊ နယ်ပယ်စုံမှ တတ်သိနားလည်ကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ခွင့်ရရှိစေရန်နှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများမဖြစ်လာစေရန် အတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၁၁) လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ သိပ်သည်းခြင်းနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း

### အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်နယ်သည် လက်ရှိလူဦးရေအတွက် လုံလောက်သော မြေများတည်ရှိနေသေးသော်လည်း နောင်အနာဂတ်တွင်ဖြစ်လာနိုင်မည့် လူဦးရေတိုးပွားခြင်းများနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရေရှည်တည်တံ့သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍတွင် တည်ရှိသည်။ လက်ရှိလူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုအတွက်သာမက အနာဂတ်မျိုးဆက်များ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေအသုံးချမှုတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၁.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ခွင့်ပြုသည့်အခါ ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေပြည်သူများ၏ အနာဂတ်မျိုးဆက်များရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နိုင်မည့် မြေမဲ့ယာမဲ့ကိစ္စများ၊ လူမှုစီးပွားမတည်ငြိမ်မှုများမဖြစ်စေရန်အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၁.၂။ လူဦးရေတိုးပွားခြင်းကြောင့် မြေပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကြိုတင်ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၁၂) နှစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဌာနေစွန့်ပြီးပြည်တွင်းပုန်အောင်းနေထိုင်သူများ၊ နယ်စပ်သို့ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ပြီးဒုက္ခသည်စခန်းများသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၊ စီမံကိန်းကြောင့်မိမိတို့မြေကိုစွန့်လွှတ်ရသူများ သို့မဟုတ် စီမံကိန်းကြောင့် ၎င်းတို့ဆန္ဒမပါဘဲ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များနှင့် ပြန်လည်ကုစားခြင်းအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းများအတွက် ၎င်းတို့၏လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းတို့ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

ထို့ကြောင့် နှစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၂.၁။ ထိရောက်မှန်ကန်သော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်းအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းများအတွက် နှစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် နှစ်နာသူ

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

များ၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိစံနှုန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းတို့ကိုအခြေခံသော ရှင်းလင်း တိကျ၍ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ရမည်။

၂.၁၂.၂။ အမျိုးသားရေးနှင့် ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါက စီမံကိန်းဧရိယာအတွင်းရှိ ဒေသခံ၏မြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရပါက ကာလပေါက်ဈေး (၄) ဆအပြင် အစားထိုး မြေနေရာများပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။ ထိုသို့အစားထိုးမြေပေးရာတွင် ဒေသခံများပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် မြေများနှင့် အနီးစပ်ဆုံးမြေအမျိုးအစား သို့မဟုတ် အတူညီဆုံးဖြစ်သော မြေနေရာမျိုးကို ပေးအပ်ရမည်။ ထိုသို့ လျော်ကြေး ပေးအပ်ရာတွင် တစ်ဖက်သတ်လျော်ကြေးပေးခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ နှစ်နာသူဒေသခံများနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၂.၃။ စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြည်နယ်နှင့် ဒေသခံတို့၏ အကျိုးအမြတ်ဆိုင်ရာကိစ္စများ ကို ဥပဒေတွင် အတိအလင်းပြဌာန်းပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ပြဌာန်းရာတွင် နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၂.၄။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ပြေးပုန်းရှောင်သူများသည် နှစ်နာကြေးနှင့်လျော်ကြေးကို အပြည့်အဝနှင့် ထိထိရောက်ရောက် ခံစားခွင့်ရှိစေရန် အများပြည်သူယုံကြည်စိတ်ချရပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်း သည့် လွတ်လပ်သောအဖွဲ့အစည်းနှင့်အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခန့်အပ်၍ လိုက်ပါကူညီဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိရမည်။

၂.၁၂.၅။ လျော်ကြေးပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များပြုလုပ်ရာတွင် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နေရာဒေသ၊ ကျား-မ၊ အဆင့်အတန်း စသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာ တွင် လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ဒေသခံများလက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ခွင့်နှင့် ဒေသခံများနားလည်နိုင်သည့် ဘာသာစကားများဖြင့် ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေပေးခြင်းများ ကြိုတင်ပြုလုပ်ရမည်။

၂.၁၂.၆။ စီမံကိန်းကြောင့်မြေသိမ်းဆည်းခံရသူများနှင့် စီမံကိန်းများ၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများခံစားနေရသည့် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်သူများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုစီးပွားထိခိုက်ခြင်း၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်းများအတွက် နှစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးရပိုင်ခွင့်အပြင် ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အကာအကွယ်ရယူပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

၂.၁၂.၇။ စီမံကိန်းကြောင့် ဒေသခံလူထုများ ထိခိုက်နှစ်နာသည်ဟု ထင်ရှားပါက သို့မဟုတ် သံသယရှိပါက စစ်ဆေးအကဲဖြတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သောအုပ်စုမှ စရိတ်ကုန်ကျခံစေ ပြီး၊ လူထုယုံကြည်အားကိုးသည့် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များကို အချိန်မရွေး စစ်ဆေးခွင့် ပြုရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၃) မြေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်၏ မြေအသုံးချမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများလျော့ချနိုင်ရန်၊ မြေကို ရေရှည်တုံ့စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အသုံးချမှုများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်၊ ဒေသ၏လူမှုစီးပွားရေရှည်တည်ငြိမ်မှုကို ဦးတည်သော မြေအသုံးချမှုများဖြစ်လာနိုင်စေရန်အတွက် စနစ်ကျသော မြေအသုံးချမှုယန္တရားများကို တည်ထောင်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

## အခန်း(၁) မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ခေတ်နှင့်အညီ မြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များမရှိခြင်း၊ နည်းပညာနှင့်အခြားသော အရင်းအမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းမှုများရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်များတွင် ပဋိပက္ခများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန်၊ မြေများကိုထိထိ ရောက်ရောက်အသုံးချနိုင်ရန်နှင့် မြေအခြေပြုလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ရန်အတွက် မြေအမျိုး အစားနှင့် အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁.၁။ မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် မြေကိုမည်သူက ပိုင်ဆိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မြေကိုမည်ကဲ့သို့အသုံးချနေသည်ကိုလည်းကောင်း သိရှိနိုင်ရန်အတွက် သုတေသနပြုခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းများကို အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံးပါဝင်၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင် ရမည်။

၃.၁.၂။ ရိုးရာဓလေ့အရ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသောမြေနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရမှ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားများ သတ်မှတ်ခြင်း များကို လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုတည်ထောင်၍ ဆောင်ရွက်သွားရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၂) မြေအသုံးချခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ အသုံးချနိုင်ရန်အတွက် ခိုင်မာတိကျသော သတင်းအချက်အလက်များပေါ်တွင်အခြေခံရမည်။ ထို့အပြင်မြေအသုံးချမှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်လှမ်းမီနိုင်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ရေးဆွဲသည့်အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုနှင့် အများပြည်သူတို့ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးဆွဲသည့် အစီအစဉ်များဖြစ်ရန်နှင့် အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော မြေအသုံးချမှု အခြေအနေများအတွက်လည်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားရမည့်အစီအစဉ်ဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၂.၁။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် တိကျခိုင်မာသော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မြေပုံများနှင့် အခြားသောမှတ်တမ်းများကို အချိန်နှင့်တပြေးညီ ကြိုတင်ပြုစုထားရမည်။

၃.၂.၂။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ခြေအဆင့်မှအထက်အဆင့်အထိတိုင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်နိုင်သော၊ လက်လှမ်းမီနိုင်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း ယန္တရားများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားရမည်။

၃.၂.၃။ မြေအသုံးချခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များ မပျက်စီးစေရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေအခွင့်အရေးများ မဆုံးရှုံးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၂.၄။ မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ကြီးကြပ်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ရှင်းလင်းတိကျသောလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ခွဲဝေခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်ရမည်။

၃.၂.၅။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်များသည် ပြည်သူလူထုများ၏လက်ရှိ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သာမက အနာဂတ်မျိုးဆက်များအသုံးပြုနိုင်သော ရေရှည်တည်တံ့သည့်မြေအသုံးချမှု အစီအစဉ်များ ဖြစ်ရန်လိုအပ်သည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၃) မြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲခြင်း

### အခြေခံမူ

ပြည်နယ်နှင့်ဒေသ၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများအတွက် တိကျမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် စနစ်ကျသောစီမံခန့်ခွဲမှုများရှိရန် လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြေအသုံးချမှုပုံစံများ ပြောင်းလဲခြင်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိုအချက်အလက်များအပေါ်အခြေခံ၍ လက်ရှိလိုအပ်ချက်များကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက်ပါ လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးချမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၃.၁။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အတည်ပြုခြင်းမပြုလုပ်မီ ပြုလုပ်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကြောင်းရင်းများကို လုံလောက်သောစုံစမ်းစိစစ်ခြင်းများ၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများကိုလုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၃.၂။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသ၏စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ဂေဟစနစ်တို့နှင့်လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစေရမည်။

၃.၃.၃။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာဒေသမှအများပြည်သူများ ကျယ်ပြန့်စွာသိရှိနိုင်ရန်၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရရန်၊ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းများလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၄) မြေငှားရမ်းခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေကို စနစ်တကျအသုံးချနိုင်မှုသည် အလွန်အရေးပါလှသည်။ မြေကိုစနစ်တကျအသုံးချနိုင်ရန်လိုအပ်သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ထိရောက်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများမရှိခြင်းကြောင့် မြေငှားရမ်းအသုံးပြုရာတွင် နိုင်ငံတော်အတွက်နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအပေါ်သို့ နစ်နာမှုများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေငှားရမ်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောမူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၃.၄.၁။ မြေငှားရမ်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေး နစ်နာမှုမရှိစေရေး အတွက် မြေငှားရမ်းခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းတိကျသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် မြေငှားရမ်းမှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို သတ်မှတ်တည်ထောင်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာအကျိုးသက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၄.၂။ မြေငှားရမ်းခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ သဘောတူညီချက်များကို ကြိုတင်ရယူခြင်း၊ မြေငှားရမ်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုစီးပွား ဆိုင်ရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာချိုးဖောက်မှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကို ထိရောက်သောအရေးယူမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုများပြုလုပ်နိုင်သည့် ယန္တရားများကို ကြိုတင်တည်ထောင်ထား ရမည်။

## အခန်း(၅) မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေသည်လူသားအားလုံးရပ်တည်နိုင်ရန်အတွက် အခြေခံကျသော ပေါင်းကူးမှုအဖြစ် တည်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်လုပ်ငန်းကိုမဆိုလုပ်ကိုင်ရာတွင် မြေအပေါ်သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိစေသည်။ လက်ရှိတွင်မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုလျစ်လျူရှု၍ သတ္တုလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် အခြားသော စီမံကိန်းအမျိုးမျိုးတို့အတွက် မြေအသုံးချခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းများရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မူလမြေ ပိုင်ဆိုင်သူများ၊ အသုံးပြုနေသူများနှင့် မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုရယူထားသူများအကြား အငြင်းပွားမှုများ၊ ပဋိပက္ခများ ကိုကြီးထွားစေပါသည်။ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားများပိုင်ဆိုင်သောမြေများအပေါ်တွင် အခြားသော သူများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးနေခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းမှုများသည် ဆိုးရွားသောအကျိုးဆက်များကို ဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၅.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်များကိုချထားခြင်းမပြုမီတွင် ကြိုတင်၍ ထိုမြေနှင့်ပတ်သက်သောပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ အသုံးပြုခွင့်ရှိသူများ၊ အသုံးပြုနေသူများ၏အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြု အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေး ရမည်။

၃.၅.၂။ မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးပြုလုပ်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တရားမျှတမှု၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု၊ အများပြည်သူများလွတ်လပ်စွာပါဝင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းစသော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၃.၅.၃။ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုပြုရာတွင် မြေ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုဝန်းကျင်အပေါ်သို့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများမရှိစေရန် ကရင်နီမြေမူဝါဒနှင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အခြားသောမူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်း ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရမှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၅.၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ကရင်နီပြည်၏မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါက ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရနှင့်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၆) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရား

### အခြေခံမူ

ဒေသခံပြည်သူများသည် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ပါဝင်ရန်လျစ်လျူရှုခံနေရခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီချက်များမရှိဘဲ ၎င်းတို့၏မြေမှစွန့်ခွာသွားရခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သောတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားများမရှိခြင်းကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သောဆုံးဖြတ်မှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများသည် မြေအခွင့်အရေးအပြင် မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများပါ ဆုံးရှုံးနေရသည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သော မည်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင်မဆို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၆.၁။ အကျိုးသက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု စသည့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားကို တည်ထောင်သွားရမည်။

၃.၆.၂။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားကို တည်ထောင်ရာတွင် ဒေသအတွင်းရှိသတ်မှတ်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (Responsible for Human Rights and Business Mechanism) ကိုအခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၃.၆.၃။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းဖြစ်စဉ် (FPIC Process) နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏တာဝန်ယူတာဝန်ခံသော (Corporate's Accountability) လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ကြီးကြပ်သွားရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၇) စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်း

အခြေခံမူ

လူဦးရေများပြားလာခြင်းနှင့်အခြားသောစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်းသည်တို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေနှင့်အခြားသောမြေအသုံးပြုခြင်းတွင်ပဋိပက္ခများစွာဖြစ်ပွားစေပါသည်။ ထို့ကြောင့်စိုက်ပျိုးမြေများ ဆုံးရှုံးစေခြင်း၊ သစ်တောမြေများပျက်သုန်းလာခြင်း၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ မျိုးတုံးခြင်းနှင့်တောတောင်များ ပျက်စီးခြင်းများဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံတောင်သူလယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးရေးဖြင့်အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေသောသူများ၏ လူမှုစီးပွားများကိုမြှင့်တင်သွားနိုင်ရန်အတွက် စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာများ၊ သင့်တင့်မျှတသောဈေးကွက်စနစ်များ ပံ့ပိုးခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်အတွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံပြီး အစားအစာလုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်ရရှိစေရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၇.၁။ ပြည်နယ်၏ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အသုံးပြု သော မြေများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ခိုင်မာသောဈေးကွက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရွက်ခြင်းနှင့် အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကို စနစ်တကျ သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၇.၂။ ရိုးရာဓလေ့စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကိုအခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသော မြေများကို အသိ အမှတ်ပြုခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက် သွားရမည်။

၃.၇.၃။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးပြုသောမြေများ ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုမရှိစေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းအမျိုးအစား၊ အသုံးပြုသောသွင်းအားစုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၈) အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံများအသုံးပြုသောမြေကိုစီမံခြင်း

အခြေခံမူ

အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် မြေအမြောက် အများအသုံးပြုမှုများသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုလမ်းကြောင်းကိုပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ဟန့်တား ခြင်းများ ဖြစ်စေပါသည်။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုလမ်းကြောင်းများသည် သားရဲတိရစ္ဆာန် များ၏ ဂေဟစနစ်ကိုထိန်းသိမ်းမှုအတွက် အရေးပါသောအရာဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ပြောင်းရွှေ့မှုလမ်းကြောင်း ကို ပိတ်ဆို့ခြင်းများသည် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများအတွက်တုံ့ပြန်ပေးမည့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များတို့အား မျိုးတုံးသွားစေရန် ဦးတည်ခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

ထို့ကြောင့် အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံများအသုံးပြုသောမြေနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၈.၁။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံတို့ကြောင့် သားရဲတိရိစ္ဆာန်များ၏ရွှေ့ပြောင်းမှုလမ်းကြောင်းများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၈.၂။ သားရဲတိရိစ္ဆာန်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းမှုလမ်းကြောင်းများကို ပိတ်ဆို့မှုဖြစ်ပေါ်နေသောမြေပေါ်တွင် မြေအသုံးပြုခွင့် လက်မှတ်ရရှိထားပြီးသမျှတို့ကို ပြန်လည်သိမ်းယူပြီး ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရစီမံခန့်ခွဲမှုရှိသော မြေအဖြစ် ပြန်လည်သတ်မှတ်ရမည်။

၃.၈.၃။ ရှားပါးအပင်နှင့်တိရိစ္ဆာန်များ၊ မူရင်းမျိုးစေ့မျိုးစိတ်များ၊ ဆေးဝါးပင်များ၊ ရေအရင်းအမြစ်များကိုထိခိုက် ဆုတ်လျော့သွားမှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၈.၄။ ဤမြေနှင့်ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များမပြုလုပ်မှီတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက် သက်ရောက်မှုများဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ၊ ဆန်းစစ်ခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများကို ပြုလုပ်သွားရမည်။

၃.၈.၅။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများမဆောင်ရွက်မှီ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ ဘိုးဘွားမြေ၊ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းထားသော သစ်တောမြေနှင့် မြေများအပေါ် လာရောက်ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းများ အတွက် ခွင့်ပြုချက်မထုတ်ပေးမှီအတွင်း ဒေသခံပြည်သူလူထုများနှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချပြခြင်း၊ ဒေသခံများ၏ မြေ၊ မျိုးရင်းမျိုးစေ့နှင့် အစားအစာလုံခြုံမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုမရှိစေရေးအတွက် ဒေသခံလူထုများ၏ သဘောဆန္ဒကိုတောင်းခံ၍ ၎င်းတို့သဘောတူညီမှသာလျှင် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

၃.၈.၆။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် မြေအသုံးပြုခွင့် ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့် ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးများထိခိုက်နစ်နာ ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရေးတို့အတွက် အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် မြေအသုံးပြုခွင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၉) မွေးမြူရေးဆိုင်ရာထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း

### အခြေခံမူ

သားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပုံမှန်ဝင်ငွေရရှိမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု တို့အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်သောကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်မှုကဏ္ဍသည် အရေးပါသောလုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

မွေးမြူရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် သီးသန့်လုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသော စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်တွဲဖက်၍သော်လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်ခြင်းများသည် ဒေသခံပြည်သူ လူထုများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားအပေါ်သို့ ထိခိုက်မှုများမရှိစေရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မွေးမြူရေးဆိုင်ရာထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၉.၁။ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဒေသခံများလုပ်ဆောင်နေသော မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း များကို ပံ့ပိုးမြှင့်တင်ပေးရမည်။

၃.၉.၂။ အကြီးစားမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားလုပ်ငန်းများထိခိုက်စေရန်အတွက် လုံလောက်သောအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၉.၃။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက်သင့်လျော်သောမြေအား သာမန်မြေအသုံးပြုမှုလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကဲ့သို့ သတ်မှတ်၍ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ရန် ကာကွယ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၉.၄။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကြီးများအတွက် မြေများအသုံးပြုရာတွင် လက်တွေ့လိုအပ်မှုအား သေချာလေ့လာ ဆန်းစစ်ပြီးမှသာလျှင် မြေနေရာချထားမှုပြုလုပ်ရမည်။

## အခန်း(၁၀) တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုနေသောမြေဧရိယာ

### အခြေခံမူ

တစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုနေသောမြေများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးခြံများအတွက်လည်း တပြိုင်နက်ထဲတွင်အသုံးပြုနေကြပါသည်။ အချို့သောနေရာများတွင် ဤမြေ များသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏မူရင်းနေထိုင်ရာဒေသများဖြစ်သကဲ့သို့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ၎င်းတို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုလမ်းကြောင်းများလည်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနေရာများသည် မြေအသုံးပြုမှုအငြင်းပွားမှုများ စွာရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ဤသို့သောမြေများနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၀.၁။ မြေအသုံးချမှုတစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုနိုင်သော နည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍ ပဋိပက္ခ၊ အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်နေသောဒေသများတွင် အသုံးချနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၃.၁၀.၂။ တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုသောမြေများကို လုပ်ငန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်း အတွက်မဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် ကြားခံအဖြစ်ထားရှိရမည်။

၃.၁၀.၃။ ဤမြေများကို ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း သို့မဟုတ် မြှင့်တင်ခြင်းများမပြုမီတွင် ထိုမြေများကို အသုံးပြုရန်အတွက် သားရဲတိရိစ္ဆာန်များ၊ ဂေဟစနစ်များလေ့လာခြင်းကို အသေးစိတ်ပြုလုပ်ရမည်။

၃.၁၀.၄။ တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုနေသောမြေများကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ရာတွင် မြေစီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရား တစ်ခုအောက်တွင်သာ သီးသန့်ထည့်သွင်းထားရှိရမည်။

၃.၁၀.၅။ တစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုသောမြေများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ပုဂ္ဂလိကအကျိုးမဟုတ်ဘဲ ဘက်ပေါင်းစုံမှ စဉ်းစား၍ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောအကျိုးအတွက်အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း (၁၁) ရေဝေရေလဲဒေသစီမံခန့်ခွဲခြင်း

### အခြေခံမူ

ရေဝေရေလဲဒေသသည် ပြည်နယ်အတွက်နှင့် ယင်းဒေသတွင်နေထိုင်သောသူများ၏ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ရေအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့အတွက် အဓိကပံ့ပိုးပေးနေသော အရင်းအမြစ်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သယံဇာတနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာ ပေးခြင်းများကို ပြည်နယ်အတွင်းကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်း ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပြည်နယ်သူ၊ ပြည်နယ်သားများအပြင် အစိုးရနှင့်အစိုးရဌာနအသီးသီး၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များလည်း တက်ကြွစွာပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ရေဝေရေလဲဒေသစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၁.၁။ ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သယံဇာတကြွယ်ဝခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကို ပြည်နယ်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာအတွင်းထည့်သွင်းပြီး အများပြည်သူသိရှိအောင် လုပ်ဆောင် ရမည်။

၃.၁၁.၂။ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ရေဝေရေလဲဒေသ ၏အသုံးဝင်ပုံကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အားပေးခြင်းနှင့်သစ်တော၊ တွင်းထွက်၊ စိုက်ပျိုးမြေ၊ ရေသန့်ရရှိရေးနှင့် ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးနည်းဗျူဟာများရေးဆွဲသွားရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၃.၁၁.၃။ ဒေသခံများကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသော ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သစ်တော၊ သားရဲ တိရိစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသောနေရာကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့လိုအပ် သောနည်းပညာများမြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ကို လေးစားအသိအမှတ်ပြုသွားရမည်။

## အခန်း(၁၂) အထွဋ်အမြတ်ထားသောနေရာကာကွယ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကြောင့် ဒေသခံများ၏ရိုးရာဓလေ့အရအထွဋ်အမြတ်ထားသောနေရာ များ ပျက်စီးသွားစေခြင်းမျိုးဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ မြေအသုံးချမှုပြုလုပ်ရာတွင် ဤသို့သောမြေနေရာများသည် လျစ်လျူရှုခံရပြီး ဒေသခံ၏တန်ဖိုးထား အထွဋ်အမြတ်ထားသောမြေနေရာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများဖြစ်ပေါ် စေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံများ၏ ရိုးရာဓလေ့အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာများ မပျက်စီးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဒေသခံများ၏ ရိုးရာဓလေ့အရ အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာများသည် ၎င်းတို့အတွက် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ဖြစ်တည်မှုတန်ဖိုးများ၊ အဖိုးမဖြတ် နိုင်သောအရာများဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အထွဋ်အမြတ်ထားသောမြေနှင့် ပတ်သက်သောမူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၂.၁။ ကျေးရွာတစ်ရွာအနေဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်ထိန်းသိမ်းလာသော ရေဝေရေလဲ ကာကွယ်တော၊ နယ်နိမိတ်ဧရိယာ၊ တောင်၊ သစ်တော၊ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်၊ အထူးအမြတ်ထားသော နတ်တောင်၊ အမွေဆက်ခံထိန်းသိမ်းထားသောနေရာဒေသနှင့် အခြားသောအထွဋ်အမြတ်ထားရာနေရာဒေသ တို့ကို စနစ်တကျအပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၁၂.၂။ အထွဋ်အမြတ်ထားသော မြေဧရိယာအတွင်းရှိမြေနှင့်အရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ နေထိုင်ခွင့်နှင့်တစ်ဦးတစ်ယောက်သာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရန် ကာကွယ်ပေးရမည်။

## အခန်း(၁၃) ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများအတွက်ကာကွယ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်အတွင်းတွင် အဆောက်အဦများဆောက်လုပ်ရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်း အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာအတွက်သော်လည်းကောင်း ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာပေါ်တွင် နေထိုင်မှုပိုမို တိုးပွားလာခဲ့သည်။ မြစ်ချောင်းကမ်းပါး၊ မတ်စောက်သောကုန်းစောင်း၊ အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ၊ သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်မှုစီမံကိန်းများကြောင့် အန္တရာယ်ရှိသောဧရိယာ၊ စစ်ပွဲကြောင့်ကျန်ရှိခဲ့သော မိုင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောမြေဧရိယာများတွင် နေထိုင်နေရသော ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအတွက် ကာကွယ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်စေသော မြေပျက်စီးမှု၊ လေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့်

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

အခြားသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးစေမှုပုံစံအမျိုးမျိုးမှ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအား ကာကွယ်ရန် နှင့် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်မှုကို ကာကွယ်ပေးရန်တို့ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများအတွက် ကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၁၃.၁။ ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနှင့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ထိခိုက်မှုဖြစ်လွယ်သောအန္တရာယ်ရှိသည့်မြေများ တွင်မီတင်းနေထိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားများ၊ အဆောက်အဦများကိုအကာအကွယ်ပေးခြင်း အစီအစဉ်များကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုမြေနေရာများကိုပြန်လည်မွမ်းမံ၍ အများပြည်သူအကျိုးအမြတ် ရရှိရန်အတွက် အသုံးပြုရမည်။

၃.၁၃.၂။ မြေခွဲဝေခြင်းများ၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်းများကိုပြုလုပ်ရန် အန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်လာလျှင် ရှေးဦးစွာပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းများကိုပြုလုပ်၍ နေထိုင်အသုံးပြုရန်လုံခြုံစိတ်ချ မှုရှိမှသာလျှင် အသုံးပြုရမည်။

## အခန်း(၁၄) ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုပြုရာတွင် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများ၏ စားနပ်ရိက္ခာလုံခြုံမှုကို အလေး ထားအသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့သောပိုမိုမြင့်မားသည့် ဝင်ငွေရရှိစေခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့သော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးထုတ်လုပ်မှုကို တိုးတက်စေခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့မှုကိုဦးတည်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိသော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများကိုပြုလုပ်သင့်သည်။ ထို့အပြင် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများ၏ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု များနှင့် ၎င်းတို့အတွက် တုံ့ပြန်ရန်လွယ်သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများကိုပါ ပံ့ပိုးရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၁၄.၁။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများသည် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်စေရန် အတွက် နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ထိန်းကြောင်းသွားနိုင်ရန်နှင့် တောင်သူ လယ်သမားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့် အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေး လုပ်ဆောင်ရမည်။

## ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၃.၁၄.၂။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုစီးပွားနှင့် ဒေသအတွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအားကောင်းလာစေရန်၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိသည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၃။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများသည် တောင်သူလယ်သမားများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ရိုးရာဓလေ့များကို ဦးစားပေးသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးခြင်းများပြုလုပ်သွားရမည်။

၃.၁၄.၄။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုရာတွင် လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းသဘောတူညီမှုရယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် (FPIC Process)ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် အကျိုးထိခိုက်သွားသောသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် အစီအမံများကိုချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုများ ဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုစီးပွားထိခိုက်မှုများဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာချိုးဖောက်မှုများအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများကို လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၅။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုစီးပွားနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအပေါ်သို့ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများအား နိုင်ငံတကာရှိစံချိန်းစံညွှန်းများဖြင့် အကဲဖြတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၆။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွင် တရားမျှတသောယှဉ်ပြိုင်မှု၊ စားသုံးသူကိုအကာအကွယ်ပေးမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုလုပ်ငန်းများဖြစ်လာနိုင်စေရန်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းမရှိသောလုပ်ငန်းများကို အထူးအကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ မြှင့်တင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၃.၁၄.၇။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် မြေအသုံးပြုခြင်းများလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်လာလျှင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားကိုအခြေခံ၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၄) မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှုစီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

မြို့ပြနှင့်ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကွာဟမှုများ မရှိစေရန်အတွက် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှုအစီအစဉ်များ စနစ်တကျရေးဆွဲ၍ ပြင်ဆင်ထားရှိရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိကျသောသတင်းအချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ မြေကိုစီမံခန့်ခွဲရန်လိုအပ်ပြီး အများပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသောလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။ လူဦးရေတိုးပွားမှုနှင့် မြို့ပြနယ်နိမိတ်များတိုးချဲ့သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်းအန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘောထားများရယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စနစ်တကျလုပ်ဆောင်သွားရမည်။

## အခန်း(၁) မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း

### အခြေခံမူ

မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များသည် မြို့ပြဒေသ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများစနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် စိုက်ပျိုးမြေနှင့် အခြားသောမြေအသုံးပြုမှုအစီအစဉ်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒချမှတ်ဆောင်ရာတွင်အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၁။ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၂။ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ နစ်နာထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၃။ မြို့ပြမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင် မြို့ပြဒေသရှိ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မြေအတန်းအစား၊ အမျိုးအစား၊ အသုံးပြုမှု စသောသတင်းအချက်အလက်များကိုရယူခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများကိုကြိုတင် လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေသခံများကြိုတင်၍ လက်လှမ်းမီ နိုင်ခွင့်၊ အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ပြင်ပမှလူများ၏ လွှမ်းမိုးမှုမှအကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၂) မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်း

အခြေခံမူ

မြို့ပြနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ကျေးရွာများတွင် လူဦးရေတိုးပွားလာမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ မြို့ပြဒေသ၏မြေနေရာကျဉ်းမြောင်းလာမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း မြို့ပြတိုးချဲ့ခြင်းများလုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် မြို့ပြဒေသနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ကျေးရွာများ၏ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုများ၊ အကျိုးစီးပွားထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၂.၁။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိကျခိုင်မာသောမူဝါဒသတ်မှတ်ချက်များ၊ ရှင်းလင်းသော ရည်ရွယ်ချက်များ၊ နည်းစနစ်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် တာဝန်ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာများကို စနစ်တကျသတ်မှတ် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၂.၂။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာများကို စနစ်တကျချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၂.၃။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ရာတွင် ဒေသခံများ၏စိုက်ပျိုးမြေ၊ လူမှုစီးပွားများမထိခိုက်စေရန်နှင့် ထိခိုက်မှုများ အတွက် ထိရောက်လျင်မြန်သော ကုစားမှုများပြုလုပ်ရမည်။

## အခန်း(၃) မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်း

အခြေခံမူ

လူဦးရေတိုးတက်များပြားခြင်း၊ မြို့ပြမြေများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းစနစ်တကျထိန်းသိမ်းနိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းဆိုင်ရာအားနည်းခြင်းများကြောင့် ထိုဒေသအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးနှင့် လုံခြုံမှုပိုင်းဆိုင်ရာခြိမ်းခြောက်မှုများဖြစ်ပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒေသများတွင်နေထိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုံခြုံမှုဆိုင်ရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန် စေရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောလုံခြုံမှုများရရှိစေနိုင်ရန်အတွက် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၄.၃.၁။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၃.၂။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်လာနိုင်စေရန်အတွက် အသိပညာပေးခြင်းနှင့် ဒေသခံသက်ဆိုင်သူအားလုံးနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၃.၃။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးခြင်းများကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရမှ လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၄) အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့်အခြားသောအများအသုံးပြုသည့် မြို့ပြမြေများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း

အခြေခံမူ

မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် မြေအသုံးချမှုများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများ ဖြစ်သည့် ပန်းခြံများ၊ အားကစားကွင်းများ စသော အများအသုံးပြုနေသောနေရာများသည် အများအကျိုးထက် ပုဂ္ဂလိကကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးပြုခြင်း၊ သိမ်းယူခြင်းများ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုမြေမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ရှင်းလင်းတိကျသော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမရှိခြင်းကြောင့်လည်း အများပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားများကိုပါ ထိခိုက်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသော အများအသုံးပြုသည့်မြို့ပြမြေများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၄.၁။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့်မြို့ပြမြေများကို အများအကျိုးစီးပွားအတွက် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၄.၄.၂။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့် မြို့ပြမြေများကို မတရားရယူထားခြင်းများကို ပြန်လည်စိစစ်၍ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများအဖြစ် ပြန်လည်သတ်မှတ်ရမည်။

၄.၄.၃။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့် မြို့ပြမြေများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာနမှ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၄.၄.၄။ မြို့ရွာအတွင်း အများနှင့်သက်ဆိုင်သောနေရာအသစ်များဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘောထားများနှင့်အညီ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေး အကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းကို ပြုလုပ်သွားရမည်။

## အခန်း(၅) မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေး

### အခြေခံမူ

မြို့ပြတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်လုပ်ဆောင်ရန်အခက်အခဲများစွာရှိသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများဖြင့် မြို့ပြဒေသခံပြည်သူများ၏ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာအတွက်သော်လည်းကောင်း အထောက်အကူဖြစ်စေ နိုင်သောလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မြေအသုံးပြုမှုစီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းမှုကြောင့် မြို့ပြမြေအသုံးချမှု နှင့်ပတ်သက်ပြီး ပဋိပက္ခများစွာဖြစ်စေပါသည်။ အချို့သောအခြေအနေများတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း များနှင့်ဆက်စပ်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိဒေသခံလူထုများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်သို့ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အရသော်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအရသော်လည်းကောင်း ညစ်ညမ်းထိခိုက်မှုများဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၅.၁။ မြို့ပြနှင့်ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပြုလုပ်မှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး သက်ဆိုင်သူ အားလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သော ယန္တရားကိုစနစ်တကျတည်ထောင်ရမည်။

၄.၅.၂။ လုံခြုံစိတ်ချမှုရှိသော မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၅.၃။ မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိဒေသခံများအား ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်သောအကာအကွယ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၆) ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်

### အခြေခံမူ

ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသခံ ပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည် ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်မရရှိခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ဆန္ဒသဘောထားများ လျစ်လျူရှုခံနေရခြင်း၊ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီဆီလျော်သောအစီအစဉ်များမဟုတ်ခြင်းကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများစွာ ဖြစ်စေပါသည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

ထို့ကြောင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၁။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသရှိ ဌာနပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၄.၆.၂။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်မှုဖြစ်စဉ်တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေးပါဝင်ဆောင်ရွက်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် လွတ်လပ်သော ကြိုတင် အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းနှင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများအတွက် လုံလောက်မြန်ဆန်သော အစားထိုးခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၃။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ အမှန်တကယ်ထိရောက်မှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်ရန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၄။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကရင်နီအမျိုးသား အဆင့် မြို့ပြ၊ ကျေးရွာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရမည်။

## အခန်း(၇) ကျေးရွာနယ်နိမိတ်တိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြအစီအစဉ်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း တိကျသောမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေအသုံးချမှု၊ မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက် အလက်များရှိရမည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်းတွင်တည်ရှိသောမြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက် ရှိသော အရင်းအမြစ်များအား မှတ်တမ်းတင်တိုင်းတာနိုင်ရေးနှင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်များ တိတိကျကျသတ်မှတ် နိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်တိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၇.၁။ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေနှင့်အရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်အတွက် ကျေးရွာ၏ နယ်နိမိတ်တိုင်းတာခြင်း၊ မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုများအကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်ရန် အတွက် သုတေသနပြုခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၄.၇.၂။ ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် ကျေးရွာ၏နယ်နိမိတ်တိုင်းတာခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သင့်လျော်သော ခေတ်မှီနည်းစနစ်များကိုအသုံးပြုသွားနိုင်ရန်နှင့် ကျေးရွာ၏ မူလရှိပြီးသားနယ်နိမိတ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မှတ်တမ်းများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၄.၇.၃။ နယ်နိမိတ်အငြင်းပွားမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာ၊ ဒေသနှင့်လူမျိုးစုတို့၏ နယ်နိမိတ် သင့်မြတ်အောင်ဖြေရှင်းခြင်းယန္တရားများဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ရေးနှင့် အချိန်ကြန့်ကြာမှုများမရှိစေရေးတို့အတွက် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၇.၄။ ကျေးရွာနယ်နိမိတ်များတိုင်းတာခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျခိုင်မာသောအချက်အလက်များရရှိနိုင်ရေး အတွက် ခေတ်မှီနည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်နိုင်သော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၇.၅။ တရားဝင်ကျေးရွာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရသေးသည့် ကရင်နီအမျိုးသားများ၏ကျေးရွာများ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၈) ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်

### အခြေခံမူ

ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ စနစ်တကျမှတ်တမ်းမတင်နိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူ လူထုနှင့်ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်မရှိခြင်း၊ ခေတ်မှီနည်းစနစ်များကိုအသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိခြင်း တို့ကြောင့် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များကို မရရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန်အတွက် တိကျပြည့်စုံသောသတင်းအချက်အလက်များပေါ်တွင်အခြေခံ၍ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိမြေအသုံးချမှုအတွက်သာမက အနာဂတ်မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ် များအတွက်လည်း သက်ရောက်အကျိုးရှိစေရန်လိုအပ်သည်။ ထို့ပြင် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များသည် လက်ရှိဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့်စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုများအပြင် ၎င်းတို့မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပိုင်ဆိုင် ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲခွင့်များကိုပါ မြှင့်တင်ပေးရမည်။

ထို့ကြောင့် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၈.၁။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်း သားများမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးဆွဲ သဘောတူဆုံးဖြတ်ထားသော အစီအစဉ်ဖြစ်ရမည်။

## ကရင်နီမြေမူဝါဒ

---

၄.၈.၂။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များသည် ကျေးရွာနှင့်ဒေသအဆင့်၏ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ သစ်တောနှင့်သားရဲတိရစ္ဆာန်၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍများတို့အတွက် အထောက်အကူဖြစ်ရမည်။

၄.၈.၃။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိခြင်းများဖြစ်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

## အပိုင်း(၅) မြေအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာယန္တရားတည်ထောင်ခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေနှင့် ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည် သဘာဝအရင်းအမြစ်များအားလုံးကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး၊ ပြည်သူပြည်သားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုအကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေး၊ ရိုးရာဓလေ့ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကိုအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးနိုင်ရေး၊ ဤမူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော မြေဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုယန္တရား အဖွဲ့အစည်းကိုတည်ထောင်သွားရမည်။ ထိုယန္တရားကောင်းမွန်စွာလည်ပတ်နိုင်ရေးအတွက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းကို သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် စနစ်တကျရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းသွားနိုင်ရေးနှင့် လွတ်လပ်သော မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ်ကို တည်ထောင်သွားနိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်သွားရန်ဖြစ်သည်။

## အခန်း(၁) မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်အဆင့်ဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုပြုရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် စီမံ ခန့်ခွဲခွင့်များ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ချမှတ်ရာတွင် စီမံခန့်ခွဲခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး မူဘောင်များချမှတ်ဆောင်ရွက်၍ ထိုမူဘောင်များတရားဝင်ဖြစ်ရန်၊ တိုးတက် အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလုပ်ဆောင်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများပြုရန်နှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် ထိုမူဘောင်များသည် ဒေသ၏ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို ထင်ဟပ်စေရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်စပ်လျဉ်း၍မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၁.၁။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပြင် နိုင်ငံတကာရှိနည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ သဘောဆန္ဒအလျောက်ဆောင်ရွက်သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၁.၂။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်များကို ဗဟိုမှထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ခြင်းနှင့်ချုပ်ကိုင် လွှမ်းမိုးခြင်းများမဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အာဏာကို တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံ နိုင်မှုဖြစ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၁.၃။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်များသတ်မှတ်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိစေဘဲ လူမှုရေးသာတူညီမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၅.၁.၄။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားမူဘောင်များ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့ကိုအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၅.၁.၅။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးများမဆုံးရှုံးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၅.၁.၆။ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်လာနိုင်စေရေးနှင့် နယ်ပယ်ကဏ္ဍစုံမှသက်ဆိုင်သူများအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်စေရေး တို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၁.၇။ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို အသိအမှတ်ပြုအကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ပြုရမည်။

## အခန်း(၂) မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများ

### အခြေခံမူ

ဤမူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်မီအောင်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက်နှင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ကရင်နီပြည်၏ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်ဆိုင်ရာအခွင့်အာဏာပေးအပ်ခြင်းကို ပြုလုပ်သွားမည်။ ထိုမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ငန်းယန္တရားများကို တည်ထောင်၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၂.၁။ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘာသာရေးနှင့်ရိုးရာဓလေ့အရခေါင်းဆောင်များ၊ အမျိုးသမီးနှင့်လူငယ်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့်အစိုးရပူးတွဲသော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ကို သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်း၍ အကောင်အထည်ဖော်သွားရမည်။

၅.၂.၂။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် ဤမူဝါဒပါ အခြေခံမူနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကောင်အထည်ဖော် စီမံခန့်ခွဲရမည်။

# ကရင်နီမြေပူဝါဒ

၅.၂.၃။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် ဤမူဝါဒအရ ကရင်နီပြည်သူလူထုများအား မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးပြုခွင့်များ လုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးသွားရမည်။

၅.၂.၄။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော ဒေသအလိုက်၊ ကဏ္ဍ အသီးသီးအလိုက် မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်၊ မြေအမျိုးအစားနှင့် မြေအသုံးပြုမှုတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော စာရင်း မှတ်တမ်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းနှင့် ခေတ်မှီအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၂.၅။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များသတ်မှတ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုဘောင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ လေးစားလိုက်နာခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ဤမူဝါဒပါ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့်ကိုက်ညီ၍အဆင်ပြေစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၂.၆။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် ဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုအာဏာများ မမှန်မကန် အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း၊ အဂတိလိုက်စားခြင်းမှကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ထိရောက်သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖြင့် ထိန်းချုပ်ရမည်။

၅.၂.၇။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုပြုနိုင်ရန် အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုဘောင်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းစနစ်များတိုးတက်စေခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့မှု ပိုမိုအားကောင်းအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ မူဝါဒနှင့်ဥပဒေများမှတစ်ဆင့် တိုးတက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ရမည်။

၅.၂.၈။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်လုပ်ဆောင်၍ စောင့်ကြည့်ရေးယန္တရားများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သွားရမည်။

## အခန်း(၃) မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ်တည်ထောင်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ပြည်သူပြည်သားများ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အစုအဖွဲ့အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း မြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်မြေအသုံးချခွင့်အခွင့်အရေးများ ထိခိုက်ဆုံးရှုံး၍သော်လည်းကောင်း၊ အငြင်းပွားမှုများကြောင့်သော်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများမဆုံးရှုံး၊ မထိခိုက်စေရေးအတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံး လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် မြေဆိုင်ရာလွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေးစနစ်ကို တည်ထောင် သွားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ်တည်ထောင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက် များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၅.၃.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် လွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေးစနစ်နှင့် အထူးသီးသန့်တရားရုံးများကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအဆင့်ဆင့်အလိုက် သီးသန့်တည်ထောင်သွားရမည်။

၅.၃.၂။ မြေနှင့် ပတ်သက်သော လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်များ အားကောင်းစေရေးအတွက် မြေဆိုင်ရာ အထူးတရားသူကြီးများ မွေးထုတ်ခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း နှင့် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၃.၃။ မြေနှင့်ပတ်သတ်သော တရားစီရင်ရေးတွင် သက်ဆိုင်သူများအားလုံးလက်လှမ်းမှီနိုင်ရေး၊ တန်းတူညီမျှမှုဖြစ်ရေး၊ အယူခံနိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ ရရှိနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၃.၄။ ဒေသခံပြည်သူအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများအကြားတွင် သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများအကြားတွင်သော်လည်းကောင်း မြေနှင့် ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများ၊ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာသတင်းအချက် အလက်ရယူခွင့်နှင့် ထုတ်ပြန်ကြေငြာခွင့်များရှိရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၃.၅။ မြေဆိုင်ရာတရားရေးဆုံးဖြတ်စီရင်မှုသည် အဂတိလိုက်စားမှု၊ တစ်စုံတစ်ဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခု၏ လွှမ်းမိုးမှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းများပြုလုပ်ရမည်။

၅.၃.၆။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ အသုံးချလျက်ရှိသည့် မြေမှအပ ကျန်မြေများ၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သော်လည်းကောင်း၊ အသုံးချပိုင်ခွင့်သော်လည်းကောင်း အငြင်းပွားလျှင် ကရင်နီပြည်နယ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တည်ထောင်သော တရားစီရင်ရေးစနစ်အရသာ ဖြေရှင်း စီရင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိစေရမည်။

၅.၃.၇။ မြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချပိုင်ခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တရားစွဲဆိုမှုများသည် ပြည်နယ် အမြင့်ဆုံးတရားရုံး (High Court) ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်စေရမည်။

## အခန်း(၄) မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျနှင့် သင့်တင့်မျှတသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းဆိုင်ရာယန္တရားများကို ကြိုတင်တည်ထောင် ထားရန် လိုအပ်သည်။ ဤမူဝါဒမတိုင်မီ ဖြေရှင်းရန်ကျန်ရှိသေးသည့် မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဤမူဝါဒအတည်ပြုပြီး နောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အငြင်းပွားမှုများအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အငြင်းပွားမှုများနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း နိုင်ငံသားတိုင်း တရားမျှတစွာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤသို့

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကရင်နီပြည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ကရင်နီတစ်မျိုးသားလုံးအကျိုးရှိမည်ဟုအများမှ သဘောတူထားသော အခြားမြေနှင့် ဆက်စပ်သောမူဝါဒစီမံကိန်း အမျိုးသားမဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ရေတိုရေရှည် ရည်မှန်းချက်များပါဝင်သော ဘက်ပေါင်းစုံသုံးသပ်မှုများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ ကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၄.၁။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် သက်ဆိုင်ရာအောက်ခြေအဆင့်မှ အထက်အဆင့်အထိတိုင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိသည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု၊ တရားမျှတမှု ရှိသော လွတ်လပ်သော သီးခြားမြေအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းယန္တရားများကို တည်ဆောက်ရမည်။

၅.၄.၂။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အများပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာအကျိုးဆက်နွယ်သူများ၊ နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှကိုယ်စားပြုသည့် တတ်ကျွမ်း နားလည်သူများပါဝင်သော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

၅.၄.၃။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများဖြေရှင်းလုပ်ငန်းစဉ်များသည် လွယ်ကူရှင်းလင်းပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးလက်လှမ်းမီရမည့်အပြင် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်း နှင့် ဒေသ၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီသော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းလမ်းစဉ်များ ဖြစ်ရမည်။

၅.၄.၄။ ရိုးရာဓလေ့မြေအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းယန္တရား ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းနှင့် ထိုသို့ ဖြေရှင်းသောဆုံးဖြတ်ချက်များကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးရမည်။

၅.၄.၅။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် အဂတိလိုက်စားမှု၊ ဘက်လိုက်မှုနှင့် အခွင့်အာဏာအလွဲသုံးမှုမရှိစေရေးအတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစောင့်ကြည့်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၄.၆။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံခွင့်ရှိရေး၊ လူထုအခြေပြ အရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့မှကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလတို့ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့ကို အသိအမှတ်ရမည်။

၅.၄.၇။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုများအတွက် သက်ဆိုင်သူတို့၏အခွင့်အရေးထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးတို့အတွက် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရသော်လည်းကောင်း၊ ဤမူဝါဒအရသော်လည်းကောင်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၅.၄.၈။ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအချင်းချင်းကြား၊ မျိုးနွယ်စုအချင်းချင်းအကြားတွင်ဖြစ်ပွားသော အငြင်းပွားမှုများ အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ မျိုးနွယ်စုများခလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် ကျေးရွာနှင့် ပြင်ပမှရင်းနှီးမြုပ်နှံသူတို့အကြား ဖြစ်ပွားသော အငြင်းပွားမှုများအတွက် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၏ အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းကိုအခြေခံ၍ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၄.၉။ ရိုးရာခလေ့အရဖြေရှင်းရန်ခက်ခဲသည့် မြေအငြင်းပွားမှု ပြဿနာများကို ဤမူဝါဒအရထွက်ပေါ် လာသောမြေပဒေဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြေရှင်းသွားရမည်။ ထိုသို့ဖြေရှင်းရာတွင် ရိုးရာခလေ့အရ ဖြေရှင်းထား သော အကြောင်းအရာပေါ်တွင်အခြေခံပြီး ဆက်လက်ဖြေရှင်းသွားရမည်။

## အခန်း(၅) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

### အခြေခံမူ

မြေဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းယန္တရားများ ထိရောက်စွာရှိနိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာအသုံးပြုမှု သည် လုံလောက်မှုရှိရန်နှင့် စနစ်တကျအသုံးပြုနိုင်ရေးသည် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများလေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခန့်ထားခြင်း၊ ခေတ်မှီနည်းပညာများအသုံးပြုခြင်း၊ ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခြင်း စသောလုပ်ငန်းများထိရောက်မှုရှိရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုကိုထိရောက်စွာပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် မြေနှင့်ပတ်သက်၍ရရှိလာသော ဘဏ္ဍာရေးများနှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကို သီးသန့် ဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများထားရှိ၍ ထိရောက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၅.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပိုမိုထိရောက်မှုရှိရန်အတွက် လိုအပ်သော စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများလုံလောက်စွာခန့်ထားခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အလိုက် မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးခြင်းလုပ်ငန်းများကို ထိထိရောက်ရောက် ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၅.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး စိစစ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခြင်း စသောလုပ်ငန်းများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများချမှတ်၍ လုပ်ဆောင် ရမည်။

၅.၅.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်၍ရရှိလာသော ဘဏ္ဍာငွေများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမဟုတ်ဘဲ ထိရောက်စွာအသုံးချနိုင် ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ရေးနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာအသုံးပြုနိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၆) သုတေသနပြုခြင်းနှင့်မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ အတိအကျရရှိနိုင်ရန်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် မြေနှင့် ပတ်သက်သော ထိရောက်မှုကန်လုံလောက်မှုရှိသည့် သုတေသနပြုခြင်းနှင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းကို အချိန်နှင့် တပြေးညီ ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် အများပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသော၊ မှန်ကန်တိကျသော ဖြစ်စဉ်များအပေါ်အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

## အခန်း(၁) သုတေသနပြုခြင်း

### အခြေခံမူ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများလွန်းနေခြင်း၊ အစိုးရမှသာဦးဆောင်၍လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာကန့်သတ်မှုများ ရှိနေခြင်းကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် တိကျသောသတင်းအချက်အလက်များမရှိပဲ မြေအသုံးချမှုစနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ ဒေသခံများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ် တိုးတက်ကောင်းမွန်နိုင်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်နေရပါသည်။ မြေ၊ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်နှင့် သစ်တောများကဲ့သို့သော ဆက်စပ် သံယံဇာတအရင်းအမြစ်များသည် လူထုလူတန်းစားအားလုံး၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းခိုင်မြဲမှု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ လူမှုယဉ်ကျေးမှုနှင့်တန်ဖိုးထားမှုများတို့နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်နွှယ်နေပါ သည်။ ထို့အပြင် မြေသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ့်ကြမ္မာ ကိုယ်စီရင်ဖန်တီးပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအရ အလွန်အရေးပါသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေသုတေသနပြုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များဆောင်ရွက်ရန် မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၁.၁။ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် အခြေခံကျသော သုတေသနပြုခြင်းလုပ်ငန်းများကို ခေတ်မှီနည်းပညာများအသုံးပြု၍ ကျွမ်းကျင်သူများမှ သုတေသနပြုခြင်း၊ လုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၆.၁.၂။ သုတေသနပြုခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းယန္တရားများကိုတည်ဆောက်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံးပါဝင်နိုင်သော သုတေသန ပြုခြင်းလုပ်ငန်း ဖြစ်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

၆.၁.၃။ ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မတူကွဲပြားခြားနားသော ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုတေသနပြု လုပ်ဆောင်ရမည်။

၆.၁.၄။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေပြန်လည်နေရာချထားခြင်း၊ မြေခွဲဝေခြင်းနှင့် မြေအစားထိုးပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ ထိရောက်မှုရှိစေရန်၊ ပြည်တွင်းစစ် ကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာစစ်ဘေးတိမ်းရှောင်ရသူများနှင့် စစ်ဘေးဒုက္ခသည်များ၏ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာပြန်လည် အခြေချနေထိုင်နိုင်ရန်၊ ကရင်နီပြည်၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံလုံခြုံမှုနှင့် လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုများရှိစေရန်အတွက် ထိရောက်သော သုတေသနပြုခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၂) မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

### အခြေခံမူ

ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော မြေမှတ်တမ်းများပြုစုနိုင်ရန်၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မှတ်တမ်း တင်နိုင်ရန်၊ မြေပြောင်းလဲအသုံးချမှုအတွက်အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် ပြည့်စုံတိကျမှန်ကန်သော သတင်းအချက် အလက်များရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သော ခေတ်နှင့်အညီ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းများကို ပြုလုပ်သွားရမည်။ အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအငြင်းပွားမှုများ၊ မြေပြောင်းလဲအသုံးချမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အငြင်းပွားမှုများ၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အငြင်းပွားမှုများမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၂.၁။ မြေပုံရေးဆွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် အများပြည်သူနှင့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း၍ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်နိုင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၆.၂.၂။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ လက်ခံရရှိနိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

၆.၂.၃။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းပြုရာတွင် ခေတ်မှီနည်းစနစ်များအပြင် ဒေသခံများအသုံးပြုသည့် မြေပုံနှင့်နည်းစနစ် များကိုပါ အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၆.၂.၄။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်အတည်ပြုခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများအား လွတ်လပ်သော ကြိုတင် အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုပြုလုပ်ရမည်။

# ကရင်နီမြေပူဝါဒ

၆.၂.၅။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်အတည်ပြုခြင်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေအသုံးပြုခွင့်များ နှင့် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများ ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် ပြုလုပ်ရမည်။

## အခန်း(၃) မြေသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း

### အခြေခံမူ

မြေစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ မြေသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်း၊ ပြည့်စုံလုံလောက်သောမြေဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်မရှိခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုအားနည်းခြင်းများကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲရာတွင် အားနည်းချက်များစွာဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြေဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကိုစီမံထားရှိခြင်းသည် မြေကိုစနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မြေအသုံးပြုခွင့်များခိုင်မာစေရန်၊ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသောအကြောင်းအရင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၃.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းမူဘောင်ကိုရေးဆွဲ၍ မြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည့်စုံစွာမှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များစိစစ်ခြင်းနှင့် သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်းများကို ပံ့ပိုးပြုလုပ်ရမည်။

၆.၃.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်စုံစွာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော လူ့အရင်းအမြစ်များပြုစုပေးထောက်ခံခြင်း၊ ခေတ်မှီနည်းပညာများအသုံးပြုခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများကို အစိုးရမှထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးအသုံးပြုရမည်။

၆.၃.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ လျှင်လျှင်မြန်မြန်လက်ခံရရှိနိုင်ရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ရန်အတွက် အသုံးပြုခွင့်ရှိရမည်။

၆.၃.၄။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ မြေဈေးကစားမှုများထိန်းချုပ်ခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုရှိစေခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်မှုထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကိုလျော့ချနိုင်ရန် တို့အတွက် အသုံးပြုရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၇) တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း

### အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်ရှိ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းမရှိသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

## အခန်း(၁) ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများ၊ မြေအသုံးချခြင်းနှင့်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအခွင့်အရေးများသည် အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရခြင်းနှင့် သင့်တင့်လျော်ညီသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးကြရပါသည်။ ထို့အပြင် တည်ငြိမ်သောဈေးကွက်ကို အာမခံဖော်ဆောင်ပေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ထိန်းချုပ်မှုများမရှိခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးဆက်များအနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများတို့၏ လူမှုစီးပွား၊ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဂေဟစနစ်များပါ ထိခိုက်ပျက်စီးစေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းမူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၁.၁။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများတို့၏ ရိုးရာဓလေ့အရ စီမံခန့်ခွဲလာသော မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို တရားဝင်စီမံပိုင်ဆိုင်ခွင့်များရရှိစေရေးတို့အတွက် ဥပဒေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသအတွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံနှုန်းများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာကြေငြာစာတမ်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်းပါ စံချိန်စံနှုန်းများကိုအခြေခံ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၁.၂။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့်နေရပ်စွန့်ခွာသွားရ၍ မြေဆုံးရှုံးသွားရသောသူများ၏ မြေဆိုင်ရာပိုင်ခွင့် (Restitution) ပြန်လည်ရရှိနိုင်ရန်အတွက် မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း( Return) ၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း (Resettlement) နှင့် မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း(Relocation)များကို အစိုးရမှတရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။

၇.၁.၃။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများတို့၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများသည် အများနှင့် တန်းတူရှိနိုင်စေရန် အစိုးရမှအကာအကွယ်ပေးရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၇.၁.၄။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု၊ လွတ်လပ်သောကုန်သွယ်မှုနှင့် အခြားသောမြေအသုံးချမှုပုံစံအမျိုးမျိုးကြောင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဂေဟစနစ် များ၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၅။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် မြေနှင့်ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်စီမံမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အမျိုးသားစံချိန်စံညွှန်းများပေါ်ပေါက်လာနိုင်ရန်နှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အမျိုးသားစံနှုန်း များ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ အမျိုးသားအဆင့်စံနှုန်းများ သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတကာရှိ မြေနှင့်ပတ်သက်သောစံချိန်စံညွှန်းများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေနှင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးသဘောတူညီချက်နှင့်စာချုပ်များ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများတို့၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုနှင့် တန်ဖိုးထားမှုများတို့အပေါ် အခြေခံ၍ သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၆။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိစေရန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများမရှိစေရေးတို့အတွက် ထိရောက်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ထိရောက်သောအရေးယူခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၇.၁.၇။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် မြေနှင့်ပတ်သက်သောအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းကဏ္ဍတွင် လွတ်လပ်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း ( Free Prior Informed Consent - FPIC) လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အားကောင်းလာစေရန်အတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ အဆင့်အလိုက်လိုအပ်သော လုပ်ငန်း ယန္တရားများကိုတည်ထောင်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုတို့ကို အခြေခံ၍ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၁.၈။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းသို့ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးရိုးဗီဇပြုပြင် ပြောင်းလဲထားသောမျိုးစေ့များနှင့် ၎င်းတို့နှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသောလုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများမှ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေနှင့်လူမှုစီးပွား လုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသတ်မှတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၉။ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေ၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များနှင့် နယ်နိမိတ်ပိုင်ဆိုင်မှုများကို နည်းပေါင်းစုံဖြင့် သိမ်းဆည်းခြင်း၊ မြေဈေးကစားခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်းများမရှိစေရန် လိုအပ်သော ယန္တရားများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

**အခန်း(၂) ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ အခြေခံမူ**

ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် အသုံးပြုလာသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် ခေတ်အဆက်ဆက် အသိအမှတ်ပြုမှုမခံရခြင်း၊ တရားဝင်အကာအကွယ်ပေးမှုမရှိခြင်းနှင့် အဆုံးသတ်သွားရန် လုပ်ဆောင်နေမှုများ စသောခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့်ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှု၊ စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု၊ နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးထားမှုများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်း သည့် မူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၁။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်နှင့် အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေဖြင့်တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု၍ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

၇.၂.၂။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများ သာတူညီမျှစွာ၊ လုံခြုံစိတ်ချစွာ၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရရှိစေရန် အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ ထောက်ပံ့ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၃။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများအခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း (UNDRIP)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ ဌာနေလူမျိုးစုဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်အမှတ်(၁၆၉)၊ အခြားသောဇီဝမျိုးကွဲမှုဆိုင်ရာညီလာခံပါ လူ့အခွင့် အရေးများကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၄။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများပိုင်ဆိုင်သော မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ်များနှင့်လုပ်ငန်း များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏သဘောတူညီချက်မရရှိဘဲ အတင်းအဓမ္မရယူခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ် ခြင်းများမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။ ထို့ပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအရ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်ကို နောင်လာနောင်သားများအား လက်ဆင့်ကမ်းအမွေအဖြစ်လွှဲပြောင်းပါကလည်း ဓလေ့ထုံးတမ်း နှင့်အညီ လွှဲပြောင်းခြင်းကိုလည်း တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရမည်။

## **အခန်း(၃) မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်**

**အခြေခံမူ**

မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း ၍ အစိုးရအနေဖြင့် လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဆန်းစစ်မှုများကိုပြုလုပ်၍ တိကျရှင်းလင်းသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

လူမှုစီးပွားအခြေအနေတည်ငြိမ်မှု၊ လူမှုရေးအရတရားဝင်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝခံစားနိုင်မှု တို့အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၁။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုအခြေခံ၍ တရားဝင်ဖြစ်လာနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုချမှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၂။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သာတူညီမျှမှုရှိစေခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် အထူးသဖြင့် အသေးစားလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူများ၊ အမျိုးသမီးနှင့်ထိခိုက်ရှုလွယ်သောအုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၃။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင်ဖြစ်လာနိုင် စေရေးတို့အတွက်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာရေး၊ နည်းပညာ၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများကို ပံ့ပိုးကူညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၄။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သော ဒေသခံရပ်မိရပ်ဖတို့နှင့်ပူးပေါင်းပြီး လေ့လာဆန်းစစ်ကာ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ တရားဝင်အသိအမှတ် ပြုခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေအသုံးချလုပ်ကိုင်နေသူ၏ လူမှုရေး၊စီးပွားရေးထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိ စေရေးအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၅။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသောမြေများနှင့်ပတ်သက်၍ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အခြေ အနေမျိုးဖြစ်ပါက လတ်တလောမြေအသုံးချသူ၏ စားဝတ်နေရေးပြေလည်ရန်အတွက် မြေအသုံးပြုမှုကို ချက်ချင်းရုပ်သိမ်းခြင်းမပြုဘဲ သင့်လျော်သည့်အချိန်အတိုင်းအတာအား သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

## အပိုင်း(၈) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအပေါ်တုံ့ပြန်မှုများ

### အခြေခံသဘောတရား

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားများထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် နှစ်စဉ်ပိုမိုကြုံတွေ့လာရသည်။ အချို့သောအကြောင်းရင်းများသည် လူတို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကိုရှေးရှုသော လုပ်ငန်းများကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကိုတုံ့ပြန်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များမရှိခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ထိရောက်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများမရှိခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်းများကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်၏ ကရင်နီမြေမှုဝါဒတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကိုတုံ့ပြန်နိုင်မည့် မြေအသုံးချမှု အစီအစဉ်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

## အခန်း(၁) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

### အခြေခံမူ

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပြည်သူလူထုများ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ ကလေးသူငယ်များ၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများနှင့် မြေအခြေပြု လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုကို များစွာ ထိခိုက်ပျက်စီးစေပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကိုတုံ့ပြန်တားဆီးနိုင်မည့် မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း များကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာများချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၁။ မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တားဆီးတုံ့ပြန်အရေးယူနိုင်ရန် မဟာဗျူဟာများ၊ လိုအပ်သော မူဝါဒ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၂။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲသက်ရောက်မှုများ၏ အကျိုးဆက်များမှ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများနှင့် အထူးသဖြင့်လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် မြှင့်တင်ပေးခြင်း လုပ်ဆောင်ရမည်။

၈.၁.၃။ မြေအသုံးချမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တားဆီးတုံ့ပြန်အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံတကာရှိ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်ရမည်။



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၈.၁.၄။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများကြီးစွာဖြစ်ပေါ်စေမည့် မြေအသုံးချခွင့်ပြုခြင်း၊ မြေအသုံးချခြင်းနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းများကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၅။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကိုတုံ့ပြန်တားဆီးနိုင်မည့် အစီအစဉ်များဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူ့အရင်းအမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဒေသအခြေပြု တားဆီးတုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်များကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၈.၁.၆။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသော အသိပညာများ၊ တုံ့ပြန်တားဆီးမည့်နည်းလမ်းများကို ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်ရန်၊ သတင်းအချက်အလက်များကိုလက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက် ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၂) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်နိုင်ရန်စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း

### အခြေခံမူ

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တောနှင့်စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတို့၏ အရေးပါမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်များသည် နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုပဋိညာဉ်ပါ အခြေခံမူများနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိရန်လိုအပ်သည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၏အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တုံ့ပြန်နိုင်မည့် ဒေသအလိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုများကို သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံသင့်ပါသည်။

၈.၂.၁။ အမျိုးသားအဆင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မဟာဗျူဟာ အစီအစဉ်များကို စနစ်တကျ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၂။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ကာကွယ်မှုများ၊ တုံ့ပြန်မှုများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်း၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအခြေခံမူများကို အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိဘဲဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၃။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသူများ၏ လူမှုစီးပွားပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့် အခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုရရှိစေရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာအကူအညီများ အမြန်ဆုံးထိရောက်စွာရရှိခံစားနိုင်ရေးတို့အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

၈.၂.၄။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သောတုံ့ပြန်မှုများ လျင်မြန်ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ခြေဒေသအဆင့်အထိ အများပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များတို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အာဏာနှင့်တာဝန်များ ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၅။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိနိုင်ရေးနှင့် လက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိရေးရှိရန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၆။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အစီအစဉ်များကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်နယ်တစ်ခုတည်းအနေဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့်ဘေးအန္တရာယ်များကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန်ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းပြုရမည့်အပြင် ပြည်နယ်အချင်းချင်းအကြား၊ ဒေသအချင်းချင်းအကြားနှင့် နိုင်ငံခြားကျော်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကိုပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ရှုထောင့်စုံမှပါဝင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

## အခန်း(၃) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု

### အခြေခံမူ

မြေကိုအသုံးပြုပြီး အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ၊ သဘာဝသံယံဇာတတူးဖော်ရေးစီမံကိန်းများ၊ အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှုစီမံကိန်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေနှင့် သဘာဝသံယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ကိုယ်တိုင်စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးခြင်း၊ ရိုးရာဓလေ့မြေယာစီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်များ အသိအမှတ်ပြုမခံရခြင်း စသည့်ပြဿနာများနှင့်ကြုံတွေ့ရသည့်အပြင် ထိုစီမံကိန်းများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးခြင်းအကျိုးဆက်များကို ဒေသခံများ ခံစားနေရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောင်အနာဂတ်တွင် မည်သည့်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများမဆို ဒေသခံလူထု၏အခွင့်အရေးနှင့် သဘောထားများကို လေးစားလိုက်နာ၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေသောစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုဆိုင်ရာမူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၃.၁။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရန်အတွက် မည်သည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုစီမံကိန်းမဆို ဒေသခံပြည်သူလူထုများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သူများဖက်မှ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိစေရန် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ သဘောတူညီချက်များ၊ လုပ်ငန်းအချိန်ကာလ၊ ထိခိုက်နစ်နာမှုများအားဆန်းစစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ လုံခြုံမှုနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာဆန်းစစ်ခြင်း ( Environmental Impacts Assessment, Social Impacts Assessment,

# ကရင်နီမြေမှုဝါဒ

Health Impacts Assessment, Security and Conflict Assessment) စသည်များကို လုပ်ငန်းမစတင်မီ၊ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းပြီးဆုံးသည်အထိ သတင်းအချက်အလက်များကို ပုံမှန်ချပြဆွေးနွေးသွားရမည် ဖြစ်သည်။

၈.၃.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောမှုဝါဒများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို မဖြစ်မနေထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၈.၃.၃။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေများသီးသန့်ထားရှိခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ခြင်းများနှင့် အမျိုးသားအဆင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းအစီအစဉ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၃.၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေများ မူလအခြေအနေထက်ပိုမိုဆိုးရွားသွားမှုမရှိစေရန်နှင့် အခြား သင့်လျော်သော အစားထိုးမှုအစီအစဉ်များ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၈.၃.၅။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်လာစေနိုင်ရေး၊ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်း ကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းနည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

အပိုင်း(၉) တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်း

## အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်ရှိ မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်သောသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို မူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းများ၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ဖော်ဆောင်ရာတွင် ကရင်နီမြေမူဝါဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူနှင့် လမ်းညွှန်မှုမူဘောင်တို့ကို အခြေခံ၍ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အစားအစာလုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်မြှင့်တင်ရန်၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏လူမှုစီးပွားတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာတည်တံ့ခိုင်မြဲစေရန်၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်အခွင့်အရေးများ ခိုင်မာစေရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရန် စသောအခြေခံအချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

## အခန်း(၁) သင်တန်းပေးခြင်း၊ စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်၏ မြေကဏ္ဍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိရောက်စွာအုပ်ချုပ်စီမံနိုင်ရန်အတွက် လုံလောက်သောဝန်ထမ်းများခန့်ထားခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ခြေအဆင့်မှ အထက်အဆင့်ထိတိုင် ခေတ်နှင့်လျော်ညီသောနည်းစနစ်များ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်အဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်အထိတိုင် အပြန်အလှန်လေ့လာသင်ယူခြင်း၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေကဏ္ဍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုစွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၁။ မြေကဏ္ဍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်သောနည်းဗျူဟာများကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၂။ သင့်လျော်မှန်ကန်သောဝန်ထမ်းများခန့်ထားခြင်းနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသူများသာမက၊ ဒေသခံပြည်သူများပါလက်ခံရရှိနိုင်ရန် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၃။ စွမ်းရည်ပြည့်လှူအရင်းအမြစ်များ၊ နည်းစနစ်များသက်ဆိုင်ရာဒေသအဆင့်အလိုက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေနိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများကို ထိရောက်သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အခန်း(၂) အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်၏ မြေကဏ္ဍအုပ်ချုပ်စီမံမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်နှင့် ကရင်နီမြေမူဝါဒ၏ ထိရောက်မှုကို သိရှိစေနိုင်ရန်အတွက် လက်တွေ့အသုံးချ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ ကနဦးစမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေမူဝါဒကိုအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၁။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကနဦးစမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၂။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရေး၊ သတင်းအချက်အလက်များကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိသုံးစွဲနိုင်ရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၃။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ထိရောက်သောပံ့ပိုးခြင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၃) စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီမြေမူဝါဒ ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်အရေးယူတုံ့ပြန်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ အများပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ထို့ကြောင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၁။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံကဏ္ဍများ၏ တိုးတက်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက်

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

အများပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်ခြင်းကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၂။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြုစုထားရမည်။

၉.၃.၃။ မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဖြစ်စဉ်များတွင် အကတိလိုက်စားမှု၊ အခွင့်အာဏာအလွဲသုံးစားမှု၊ မူဝါဒသတ်မှတ်ချက်ထက်ကျော်လွန်၍ အသုံးချနေမှုများမရှိစေရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၄။ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်ကို ထိရောက်သော ကာကွယ်မှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများကို စနစ်တကျဖွဲ့စည်း၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၅။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် အခွင့်အရေးများ တရားမျှတစွာ အပြည့်အဝရရှိနိုင်ရေးအတွက် လျင်မြန်စွာတုံ့ပြန်နိုင်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၆။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိနိုင်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

## အခန်း(၄) မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်း

### အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများ၏ မြေပိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကရင်နီမြေမူဝါဒအတည်ပြုရမည်။ ကရင်နီမြေမူဝါဒအတည်ပြုခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ မူဝါဒပြင်ဆင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာလုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းများနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၄.၁။ မူဝါဒအတည်ပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အများပြည်သူ၏ဆန္ဒသဘောထား တောင်းခံခြင်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်။

## ကရင်နီမြေမူဝါဒ

---

၉.၄.၂။ မူဝါဒအတည်ပြုအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်း၊ တာဝန်ခွဲဝေခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၉.၄.၃။ မူဝါဒပါအခွင့်အရေးများအပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရမှ ကရင်နီမြေဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများပြဌာန်းခြင်းကို ကရင်နီမြေမူဝါဒအတည်ပြုပြီး အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၄.၄။ ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝရရှိခံစားနိုင်ရေးနှင့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေးတို့အတွက်ကိုသာရေးရှု၍ ဤမူဝါဒပါအချက်များပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဖြည့်စွက်ခြင်းများကို(၅)နှစ်တစ်ကြိမ် ပြုလုပ်သွားရမည်။

# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

## အပိုင်း(၁၀) အထွေထွေ

### အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီမြေမူဝါဒသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့အောင် ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုကိစ္စရပ်များ၊ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ သစ်တောစီမံခန့်ခွဲခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဂေဟအခြေပြုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ခြင်း စသည်တို့နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်နေပါသည်။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေနှင့်အခြားကဏ္ဍတို့၏ အပြန်အလှန်ဆက်စွယ်မှုတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲရာတွင် အောက်ပါကဏ္ဍများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ခိုင်မာသောမူဝါဒများချမှတ်၍ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၁။ သစ်တောအရင်းအမြစ်များရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရန် ကာကွယ်ခြင်းထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စနစ်တကျအသုံးပြုခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ သစ်တောအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းတွင် အစိုးရတစ်ရပ်တည်းမှမဟုတ်ဘဲ ဒေသခံပြည်သူများအား လွတ်လပ်စွာထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲခွင့်ကိုပါ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။ သစ်တောအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်တောတည်ရှိရာဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားသောသစ်တောများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ လူမှုစီးပွားကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သစ်တောအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်ဖြစ်စဉ်များတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ သစ်တောတည်ရှိရာဒေသအတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများ သစ်တောစီမံထိန်းသိမ်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိရေးနှင့်လက်လှမ်းမီသုံးစွဲခွင့်ရှိရမည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့အား လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းများမရှိဘဲ ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော မြေနှင့်သစ်တောအရင်းအမြစ်များကို အခြားသောသူများအားလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းမရှိစေရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူ့အရင်းအမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၂။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် ကရင်နီပြည်နယ်နှင့်ထိစပ်လျက်ရှိသော ပြည်နယ်များ၊ နိုင်ငံများ၏ နယ်နိမိတ်ကို ဖြတ်ကျော်သွားလာသော မြေ၊ ရေ၊ သစ်တော၊ သားငါးတို့နှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များ၊ နိုင်ငံများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်နယ်၏အချုပ်အခြာအာဏာကိုမထိခိုက်စေဘဲ သင့်တင့်လျော်ညီသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အကာအကွယ်အစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရမည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုပြုရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံးပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် အထူး



# ကရင်နီမြေမူဝါဒ

သဖြင့် အသေးစားလုပ်ငန်းများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူများ၏ လူမှုစီးပွားထိခိုက်မှုမရှိစေရေး တို့အတွက် အာမခံချက်ရှိသော အကာအကွယ်ပေးမှုပြုရမည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ကိစ္စရပ်များ စီမံခန့်ခွဲ ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်စသော အခွင့်အရေးများ ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

၁၀.၃။ ပြည်နယ်၏ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းတိကျသောရည်ရွယ်ချက်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဂေဟအခြေပြုခရီးသွားလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းတောများတည်ထောင်ခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသား များအား လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးထားမှုများ မပျက်ဆီးသွားစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၁၀.၄။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများပြုရာတွင် ပြည်နယ်၏ မြေအခြေပြုစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍတိုးတက်စေရန် မဟာဗျူဟာများချမှတ်၍ဆောင်ရွက်ရမည်။ ပြည်နယ်ပြည်သားများ၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အစားအစာ လုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်များအားကောင်းလာစေရန်၊ စားသုံးသူအခွင့်အရေးများလုံခြုံစေရန်၊ လွတ်လပ်မှုတစ်သော စီးပွားရေးစနစ်များအားကောင်းလာစေရန်၊ အာမခံချက်ရှိသောဈေးကွက်များဖြစ်လာ စေရန်အတွက် တိကျခိုင်မာသောမူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်၍ဆောင်ရွက်ရမည်။